

Raport analiz i diagnoz zjawiska drop out na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przygotowany w ramach naboru pn. **„Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu”** w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 (FERS.01.05-IP.08-005/24)”

Opracowanie

Dr Joanna Wróblewska-Skrzek

Dr Marcin Choczyński

Warszawa, styczeń 2025

Spis treści

<i>WYKAZ SKRÓTÓW</i>	3
<i>WSTĘP</i>	4
<i>NARZĘDZIA BADAWCZE I ANALIZA</i>	4
Dane zastane i badanie ilościowe oparte o rejestry administracyjne USOS	5
Badanie sondażowe wśród osób, które wypadły z procesu kształcenia na UKSW	6
Badanie sondażowe skierowane do osób ubiegających się na studia na UKSW	7
Badanie jakościowe: analiza treści dokumentów (podań osób rezygnujących) zgromadzonych przez Dziekanów i Kierowników poszczególnych jednostek.....	8
Badanie jakościowe IDI skierowane do osób, które wypadły z procesu kształcenia na UKSW	9
<i>CELE I PROCEDURY ANALIZ I DIAGNOZ ZJAWISKA DROP OUT NA UKSW</i>	9
<i>OPERACJONALIZACJA POJĘCIA DROP OUT</i>	10
<i>NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI</i>	11
<i>ANALIZA ZEBRANEGO MATERIAŁU</i>	14
1. SKALA ZJAWISKA DROP OUT NA UKSW	14
2. PROCES DECYZYJNY	16
3. CZYNNIKI/POWODY DROP OUT	20
<i>DYSKUSJA WYNIKÓW</i>	41
<i>REKOMENDACJE</i>	45
<i>BIBLIOGRAFIA</i>	48
<i>SPIS TABEL</i>	49
<i>SPIS WYKRESÓW</i>	49
<i>ANEKS</i>	50

WYKAZ SKRÓTÓW

UKSW – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
WBNS – Wydział Biologii i Nauk o Środowisku
WFCH – Wydział Filozofii Chrześcijańskiej
WMCM – Wydział Medyczny. Collegium Medicum
WMP.SNS – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, Szkoła Nauk Ścisłych
WNH – Wydział Nauk Humanistycznych
WNHS – Wydział Nauk Historycznych
WNP – Wydział Nauk Pedagogicznych
WPiA – Wydział Prawa i Administracji
WPK – Wydział Prawa Kanonicznego
WPK – Wydział Społeczno-Ekonomiczny
WSR - Wydział Studiów nad Rodziną
WTeo – Wydział Teologiczny
FERS - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
USOS - Uniwersytecki System Obsługi Studentów
IDI – Indywidualne Wywiady Pogłębione
DKS – Dział Kształcenia
IRK – Internetowa Rejestracja Kandydatów

WSTĘP

Zakres naboru pn. „Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu” (nr FERS.01.05-IP.08-005/24) Priorytet 1 Działanie 01.05 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 (FERS) obejmuje działania minimalizujące zjawisko przedwczesnego kończenia nauki, którego przyczyny wnioskodawca określa na podstawie własnych analiz. Warunkiem koniecznym złożenia projektu było przygotowanie przez uczelnię wnioskującą analiz i diagnoz przyczyny przedwczesnego kończenia nauki i przerwania kształcenia w uczelni (drop out).

W celu przygotowania raportu dotyczącego analiz i diagnoz dotyczących zjawiska drop out na UKSW zrealizowano ewaluację, której celem było podsumowanie dotychczasowej skali problemu na UKSW oraz zgromadzenie danych i sformułowanie wniosków będących podstawą do przygotowania katalogu dobrych praktyk oraz innych materiałów, które przyczynią się do zwiększenia kompetencji osób decyzyjnych UKSW w zakresie minimalizacji zjawiska drop out. Materiały podlegające analizie w ramach bieżącej ewaluacji, to dane, które zostały opracowane w oparciu o szereg narzędzi badawczych, zarówno o charakterze ilościowym, jak i jakościowym. Narzędzia te są niezwykle istotne w określeniu skali problemu, ukazaniu potrzeb zarówno studenta, jak i instytucji, zatrudnionych w niej pracowników oraz wypracowania strategii działań.

NARZĘDZIA BADAWCZE I ANALIZA

Metodologia badania zakładała realizację celów badawczych oraz dokonanie rzetelnej analizy i udzielenie możliwie pełnej i rzeczowej odpowiedzi na pytania badawcze, jak i sformułowanie wniosków i rekomendacji. Zespół badawczy z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie wykorzystał triangulację metod badawczych i źródeł danych, zapewniając tym samym możliwość porównania danych pochodzących z różnych źródeł. Triangulacja w naukach społecznych to procedura postrzegana jako jeden z najczęściej stosowanych zabiegów metodologicznych nastawionych na obiektywizację procesu badawczego, zapewniająca wysoką jakość prowadzonych badań i ograniczenie błędu pomiaru. Jak

stwierdzają Hammersley i Atkinson „w triangulacji nie chodzi o samo tylko połączenie różnych rodzajów danych, a raczej o takie ich zestawienie, aby zminimalizować zagrożenie odnoszące się do trafności analizy” [Hammersley, Atkinson, 2000 s.237]. Triangulacja umożliwia nie tylko łączenie różnych źródeł, technik i danych, oznacza też łączenie metod jakościowych i ilościowych, co zapewnia uzyskanie dostępu z wielu perspektyw do badanej rzeczywistości społecznej. Wykorzystanie w procesie zbierania danych metod ilościowych i jakościowych zapewnia trafność i komplementarność wyników oraz pełniejszy, bardziej obiektywny obraz badanej problematyki. W badaniach spełnione zostały podstawowe wymagania kodeksu ESOMAR (*European Society for Opinion and Marketing Research*), mówiące między innymi o dobrowolnym i świadomym udziale w badaniu.

Ocena i diagnoza zjawiska drop out wymagała podejścia wielowymiarowego, dlatego zarówno badania ilościowe, jak i jakościowe były prowadzone w kilku działaniach. Badania ilościowe zostały skierowane - w oparciu o przygotowane narzędzia badawcze do studentów, którzy z różnych względów wypadli z procesu studiowania. Analizie ilościowej poddane zostały także dane oparte o rejestry administracyjne uczelni (USOS), jak i wybrane pytania z narzędzia badawczego skierowanego do osób ubiegających się na studia UKSW. Badania jakościowe, w tym wywiady pogłębione zostały przeprowadzone wśród studentów, którzy wypadli z procesu kształcenia na UKSW. W ramach analizy danych jakościowych dokonano analizy treści dokumentów składanych w momencie rezygnacji przez studentów, zebrane dane przygotowali Dziekani oraz Kierownicy poszczególnych kierunków studiów.

Dane zastane i badanie ilościowe oparte o rejestry administracyjne USOS

Analizie ścieżek edukacyjnych studentów, poddano 8778 osób, które w latach 2019-2024 wypadły z systemu kształcenia na UKSW. Zgodnie z rejestrami systemu USOS, wyszczególniono 8 powodów drop out: nieprzystąpienie do egzaminu, rezygnacja, brak zaliczenia zajęć w terminie regulaminowym, niezłożenie ślubowania, brak udziału w obowiązkowych zajęciach, zmiana kierunku studiów, niewniesienie opłat za studia, niezłożenie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego. Analizy prowadzono z uwzględnieniem poziomu studiów, formy, wydziału i kierunku studiów. Analizę danych przeprowadzono w oparciu o system operacyjny IBM SPSS/PASW Statistics.

Badanie sondażowe wśród osób, które wypadły z procesu kształcenia na UKSW

Badanie studentów, którzy wypadli z procesu kształcenia na UKSW realizowano online z wykorzystaniem techniki CAWI (*Computer Assisted (Aided) Web Interviews*), za pośrednictwem kanału internetowego, nadzorowanego przez system LimeSurvey. Zastosowanie narzędzia internetowego otworzyło nowe możliwości przed metodologią badania. Technika CAWI ze względu na automatyzację czynności w procesie badania zredukowała koszty zbierania danych, kodowania oraz rekrutacji badanych. Dzięki zniesieniu barier geograficznych i przestrzennych umożliwiła dotarcie do znacznie większej liczby potencjalnych respondentów. Asynchroniczny charakter techniki CAWI pozwolił na większą elastyczność prowadzonego badania, ponieważ dał możliwość wzięcia w nim udziału w dowolnym momencie. Brak kontaktu *face to face* oraz poczucie względnej anonimowości w Internecie umożliwiło poruszanie tematów drażliwych oraz zwiększyło szanse na uzyskanie swobodnych i szczerych odpowiedzi. Technika ta zapewniła wysoki stopień kontroli w procesie badawczym – brak opóźnień informacyjnych pozwolił na bieżąco kontrolować jakość, liczbę i rodzaj zrealizowanych jednostkowych pomiarów oraz określać stopień braków danych, a także na bieżąco reagować na wszelkie anomalie. Zwrot danych miał postać macierzy danych generowanych w czasie rzeczywistym przez respondenta. Oprogramowanie metodologiczne CAWI zapewniło otrzymanie macierzy danych w formacie SPSS.

Analiza statystyczna została przeprowadzona na macierzy danych IBM SPSS/PASW Statistics. Punktem wyjścia analizy była prezentacja danych za pomocą tabel rozkładu częstości zmiennej empirycznej. W celu ukazania zależności między zmiennymi kategorycznymi posłużono się tabelami krzyżowymi, zwanymi również tabelami kontyngencji. Analiza tabelaryczna jest jedną z najpowszechniejszych technik analizy danych w badaniach społecznych.

Ankieta składała się z dziesięciu pytań podzielonych na dwie sekcje: tematyczną (5 pytań) i danych społeczno-demograficznych (tzw. „metryczkową” – również 5 pytań). Pytania ogniskujące się wokół poznawczych kwestii *drop-outu* na UKSW dotyczyły m.in. takich kwestii, jak: nasza uczelnia jako miejsce pierwszego wyboru, charakter rezygnacji ze studiów, czynniki wpływające na decyzję o porzuceniu kształcenia akademickiego. Dodatkowo zastosowano pytanie otwarte typu jakościowego (esej), gdzie respondenci uczestniczący w badaniu mogli dodać od siebie osobisty komentarz. Oprócz tego respondenci podali także takie informacje, jak: kierunek studiów, płeć, miejsce pochodzenia, miejsce zamieszkania

podczas studiowania i ocena sytuacji materialnej. Zastosowane w ankiecie pytania zaowocowały zniuansowanymi odpowiedziami, z których można wysnuć wiele ciekawych wniosków.

Prośbę o wypełnienie ankiety skierowano do próby badawczej osób, które zrezygnowały ze studiów, ale wciąż ich dane są obecne w statystyce studenckiej (w programie do administracyjnej obsługi studentów – USOS). Ostatecznie respons wyniósł $N = 351$ ankiet z pełnymi odpowiedziami zwrotnymi, z czego 54,7% stanowiły kobiety, 35,3% to mężczyźni, a 10% osób, nie zdecydowało się podać informacji o swojej przynależności płciowej. Odpowiedzi najczęściej udzielali byli studenci takich kierunków, jak: prawo (9,1%), informatyka (8,3%), psychologia (7,7%), administracja (5,1%), filologia polska oraz stosunki i prawo międzynarodowe (po 4,3%), historia sztuki (3,7%), teologia (3,4%) i filologia włoska (3,1%). Miejsce pochodzenia respondentów zadeklarowali jako: miasto powyżej 500 tys. mieszkańców (39,9%), miasto poniżej 100 tys. mieszkańców (28,8%), wieś (17,4%) oraz miasto 100-500 tys. mieszkańców (7,4%). Należy tutaj dodać, że 6,6% ankietowanych nie chciało podawać miejsca pochodzenia.

Ciekawie wyglądają zestawienia z miejscem zamieszkania. Otóż okazuje się, że najwięcej osób mieszkało w Warszawie w wynajmowanym lokalu (27,9%), tylko nieco mniej zamieszkiwało we własnym lokum (23,6%) i dojeżdżało do Warszawy z innej miejscowości (23,1%). Kolejną opcją jest zamieszkiwanie w Warszawie u rodziny (16,8%), natomiast najmniej badanych zadeklarowało zamieszkiwanie w akademikach (3,1%). Na to pytanie odpowiedzi nie chciało udzielić 5,4% ankietowanych. Widać wyraźnie, że młodzi ludzie wybierający studia w Warszawie poważnie myślą o związaniu się z tym miastem, skoro prawie co czwarty z nich ma już w posiadaniu własne mieszkanie.

Ostatnim pytaniem o charakterze „metryczkowym” było to odnoszące się do oceny sytuacji materialnej. 36,8% ankietowanych określiło ją jako wystarczającą, 33% jako dobrą, 14% jako bardzo dobrą, natomiast 10% jako trudną i 2,3% jako bardzo trudną. Odpowiedzi na to pytanie nie chciało udzielić z kolei 4% badanych.

Badanie sondażowe skierowane do osób ubiegających się na studia na UKSW

Problematyce drop out poświęcona została część pytań narzędzia w badaniu prowadzonym wśród osób ubiegających się o przyjęcie na studia na UKSW w roku 2024/2025 ($N = 190$).

Ankieta dla kandydatów na studia składała się z sześciu pytań głównych oraz pięciu pytań metryczkach. Na potrzeby niniejszych analiz i diagnoz wykorzystano pytanie wielokrotnego wyboru: Czym Pan/Pani kierował/-a się wybierając studia na UKSW?, na które kandydat mógł wybrać dowolną liczbę odpowiedzi spośród następujących możliwości: lokalizacją uczelni; szerokim wyborem kierunków i specjalności; profesjonalną kadrą; doświadczeniem i tradycją Uczelni; opinią rodziny/ znajomych; poziomem kształcenia; informacjami o UKSW w mediach; kryteriami selekcji kandydatów; niepowodzeniem w dostaniu się na inną uczelnię/kierunek; traktuje UKSW jako tymczasowe rozwiązanie; inne oraz pytanie jednokrotnego wyboru (tak/nie): Czy studia na UKSW są dla Pana/Pani studiami pierwszego wyboru? Analiza statystyczna została przeprowadzona na macierzy danych IBM SPSS/PASW Statistics.

Badanie kandydatów objęło sporą liczebnie próbę $N = 6412$ respondentów zróżnicowanych ze względu na płeć (kobiety – 64,4%, mężczyźni – 35,6%) oraz kraj obywatelstwa. W tym drugim rodzaju zróżnicowania widać zdecydowaną przewagę osób deklarujących się jako Polacy – 97,2%, natomiast jedynie 99 osób (1,5%) zadeklarowało narodowość ukraińską, 64 (1%) białoruską, 5 rosyjską a 3 kazachską, ponadto były też pojedyncze deklaracje narodowości algierskiej, etiopskiej, kameruńskiej, kirgiskiej, litewskiej, słowackiej, tureckiej, i wietnamskiej. Survey został przeprowadzony w czasie trwania I tury rekrutacji po zakończeniu letniej sesji egzaminacyjnej w lipcu 2024 r. Z danych przedstawionych na stronie internetowej uczelni wynika, że owa lipcowa rekrutacja cieszyła się dużym zainteresowaniem, a „chęć studiowania na UKSW zgłosiło ponad 15000 osób”. Zatem próba badawcza wyniosła w przybliżeniu 42,7% osób zainteresowanych studiowaniem na naszej uczelni na wszystkich poziomach studiów.

Badanie jakościowe: analiza treści dokumentów (podań osób rezygnujących) zgromadzonych przez Dziekanów i Kierowników poszczególnych jednostek

W związku z przygotowaniem do projektu prorektor UKSW, prof. dr hab. Anna Fidelus skierowała do dziekanów poszczególnych wydziałów zapytanie, które umożliwiłoby głębsze zweryfikowanie skali zjawiska drop out oraz umożliwiło jego charakterystykę.

Poproszono o analizę treści zgromadzonych dokumentów według następujących kryteriów:

1. Czy na kierunkach, którymi Państwo koordynujecie występuje zjawisko *drop outu*? Jeżeli tak, proszę wskazać ogólnie jego następstwa dla funkcjonowania poszczególnych kierunków i Wydziału.
2. Czy na podstawie rozmów ze studentami, składanych przez nich podań lub innych źródeł, udało się Państwu zidentyfikować główne powody rezygnacji ze studiów?
3. Czy wśród powodów rezygnacji ze studiów pojawiają się czynniki osobiste, finansowe, organizacyjne, czy może dotyczące programu studiów lub innych aspektów życia akademickiego?
4. Na podstawie Państwa doświadczeń proszę o wskazanie działań, które mogłyby przyczynić się do zmniejszenia skali tego zjawiska.

Badanie jakościowe IDI skierowane do osób, które wypadły z procesu kształcenia na UKSW

Wywiady IDI (N=6) prowadzone były online za pośrednictwem kanału MS Teams. Podstawą doboru badanych były rejestry administracyjne DKS. Metodą analiz był scenariusz ustrukturyzowany, badani byli poproszeni o ustosunkowanie się do pytań modułowych dotyczących powodów podjęcia studiów na UKSW i w ogóle, powodów rezygnacji ze studiów, dalszych planów na przyszłość oraz sugestii co do oferty edukacyjnej UKSW.

CELE I PROCEDURY ANALIZ I DIAGNOZ ZJAWISKA DROP OUT NA UKSW

Zrealizowane działania służą zasadniczym celom, które można zdefiniować w następujący sposób:

- Celem prowadzonych diagnoz i analiz jest zbadanie i refleksja nad sytuacją związaną z *drop out-em*, w której znajduje się aktualnie UKSW i w jakiej może znajdować się w przyszłości;
- Podejmowana analiza dotyczy obszarów, takich jak: skala zjawiska drop out na UKSW, miejsce UKSW w strukturze uczelni „pierwszego wyboru” oraz powody rezygnacji z UKSW w wymiarze: instytucjonalnym, społecznym i osobistym;

OPERACJONALIZACJA POJĘCIA DROP OUT

Drop-out [ang. *to stop doing something before you have completely finished*] to wieloaspektowe zjawisko ogólnego porzucania studiów charakterystyczne dla współczesnych strategii odbywania kształcenia w szkolnictwie wyższym. Problem ten stał się współcześnie centralnym zagadnieniem wpływającym na dezorganizację procesu studiowania i jednocześnie destabilizującym prace w zakresie planowania sfery dydaktycznej. Ubytek studentów – czyli *de facto* zasobu ludzkiego uczelni – jest tym samym czynnikiem, który musi doczekać się specjalnych rozwiązań i studiów na temat jego przyczyn i rozmiarów. Od takich problemów nie jest wolny również Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, stąd też podjęta inicjatywa badawcza w tym właśnie zakresie.

Zjawisko *drop-out* ma dwa podstawowe wymiary: (1) niepodjęcie w ogóle studiów poprzez brak pojawienia się na pierwszych zajęciach oraz (2) porzucenie studiów na wczesnym etapie ich realizacji – przeważnie w pierwszych miesiącach semestru zimowego pierwszego roku studiów. Warto zaznaczyć, że problematyka ta trafnie oddaje wnioski socjologów o płynności i niestałości, a także ogólnej deinstytucjonalizacji współczesności, gdzie właśnie studiowanie przestaje być ważnym i formacyjnym okresem kształtowania się wiedzy i umiejętności, a staje się kolejną rynkową opcją wyboru, która w każdej chwili może zamieniona na inną aktywność, bez konsekwencji moralnych, powinnościowych, itp.

Mówiąc o zjawisku *drop out* możemy mieć do czynienia z odchodzeniem czy też z wypadnięciem:

- Z systemu edukacji (trwały, przejściowy)
- Z kierunku studiów
- Z kierunku, ale nie z uczelni.

W prezentowanym badaniu przyjęliśmy w definiowaniu problemu instytucjonalny punkt widzenia. *Drop out* z punktu widzenia instytucji, to każdy student, który rozpoczął studia w danej instytucji i ich nie zakończył. Co ważne, z punktu widzenia instytucji i danych instytucjonalnych nie do odróżnienia jest odchodzenie z uczelni i systemu edukacji. Po drugie, również powroty po wielu latach nie są zjawiskiem, które łatwo dałoby się zbadać. Dlatego też w badaniach ilościowych będziemy analizować dwa typy *drop out* z punktu widzenia UKSW – w krótkiej perspektywie (5 lat):

- dropout z kierunku – osoba, która rozpoczęła studia na danym kierunku UKSW i ich nie ukończyła
- dropout z uczelni – osoba, która nie ukończyła studiów na UKSW i potem nie kontynuuje nauki na innym kierunku na UKSW.

Z punktu widzenia wydziałów i instytucji istotne jest każde odejście studenta (*drop out* z kierunku). Niezależnie czy osoba ta podejmie dalej studia na UKSW, jest to dla wydziału wyzwanie organizacyjne i finansowe. Z drugiej strony z punktu widzenia całej uczelni bardzo istotna jest wiedza o tym, ile studentów odchodzi z instytucji jako całości, a ilu zmienia kierunek.

Idąc dalej w kontekście instytucjonalnym, *drop out* możemy rozumieć i analizować jako decyzje, proces, czynniki:

- DECYZJA: planowany i nieplanowany *drop out*, kluczowe jest tu pytanie czy jest to świadomy wybór czy proces selekcji?
- PROCES: od decyzji o podjęciu studiów, poprzez wybór kierunku, decyzje podejmowane na studiach aż po plany na przyszłość
- CZYNNIKI – zachęty i bariery, motywacje „in”(zostać) i „out”(odejść). W literaturze mówi się o kilku rodzajach czynników prowadzących do dropoutu (m.in. Cabrera i in. 1993, Chen, 2011):

- ⇒ indywidualne – cechy studenta
- ⇒ instytucjonalne – cechy uczelni (ew. programu/kierunku)
- ⇒ zewnętrzne/społeczne – cechy zewnętrzne wobec studenta i uczelni, np. rynek pracy

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

- W analizowanym okresie 5 lat liczba drop out (skreślonych z listy studentów) na UKSW wynosi 9070 osób;
- $\frac{3}{4}$ badanych (kandydatów na studia) świadomie wybiera studia na UKSW i zarazem, $\frac{3}{4}$ badanych (skreślonych ze studiów) świadomie dokonuje drop outu;
- Decyzja o rezygnacji ze studiów na ogół nie jest podejmowana ze względu na jeden czynnik czy wydarzenie, a składa się na nią wiele zróżnicowanych przyczyn, które można zdefiniować jako przyczyny instytucjonalne, osobiste i społeczne;

- Z rejestrów administracyjnych USOS wynika, że najczęstszym powodem wypadnięcia ze studiów, są: nieprzystąpienie do egzaminu, rezygnacja, brak zaliczenia zajęć w terminie regulaminowym oraz niezłożenie ślubowania;
- Natężenie drop out jest zależne od poziomu i formy studiów, ale przede wszystkim od wydziału, a nawet obranego kierunku studiów;
- Zarysowuje się wyraźna różnica zarówno pod kątem skali jak i przyczyn drop outu pomiędzy kierunkami społeczno-humanistycznymi a matematycznymi (ściśłymi), prawniczymi i medycznymi, co implikuje konieczność stosowania celowanych w wydział/kierunek rozwiązań, mających na celu minimalizowanie zjawiska drop out.
- Analiza systemowych powodów drop-out w przekroju wydziałowym, prezentuje widoczny podział na motywy dominujące i drugorzędne, przy czym w ich obrębie widać wyraźne różnice, które można tłumaczyć atrakcyjnością jak i trudnością oferty edukacyjnej wydziału.
 - Nauki humanistyczne i społeczne czy też pedagogiczne częściej spotykają się z rezygnacją, zmianą kierunku czy niezłożeniem ślubowania, co może świadczyć o mniejszej atrakcyjności oferty edukacyjnej i mniejszego zainteresowania tego typu specjalistami na rynku pracy;
 - Dużym problemem drop out na kierunkach humanistycznych i społecznych są Ci studenci, którzy decydują się na dany kierunek studiów tylko dla potrzeby otrzymania „statusu studenta” – kryją się oni pod powodem skreślenia „nieprzystąpienie do egzaminu”. Stanowią oni dużą grupę docelową projektu - poprzez odpowiednią promocję kierunku i uczelni oraz wskazanie wartości dodanych - wynikających ze studiowania na UKSW, jak integracja, wsparcie tutorskie, sport czy koła zainteresowań – można przekonać ich, że warto studiować na UKSW.
 - Oficjalna rezygnacja ze studiów, jest najczęstszym powodem skreślenia z listy studentów na studiach pedagogicznych, ale nie tylko. Są to osoby, o które należy szczególnie walczyć, gdyż co do zasady chcą studiować, tylko wybierają inny kierunek lub uczelnię. Należy zatem podnieść atrakcyjność oferty edukacyjnej poprzez certyfikacje, co-working czy elementy warsztatowe.
 - Nauki ścisłe natomiast częściej doświadczają drop out z powodu trudności w zaliczeniu przedmiotu, co może świadczyć o konieczności wsparcia oferty

- edukacyjnej na początku toku studiów, które zapewnią uzupełnienie brakującej wiedzy w danym zakresie;
- Brak zaliczenia przedmiotu pojawia się również na tych kierunkach II stopnia studiów, gdzie mogą występować różnice programowe na studiach licencjackich przyjętych kandydatów.
 - Na wszystkich kierunkach obserwowany jest brak wiedzy kandydatów co do oferowanych treści i przedmiotów w ramach obranego kierunku studiów – *de facto* studenci mają zupełnie inne wyobrażenia - lub nie mają ich wcale – co do tego, czego dane studia dotyczą i na czym polegają; Warto tu rozbudować ofertę promocyjną i informacyjną poszczególnych kierunków studiów i sylwetek absolwenta;
 - Analiza danych zebranych bezpośrednio od osób, które doświadczyły drop outu pozwala na zinterpretowanie osobistych i społecznych wymiarów drop out, a w pewnym zakresie także instytucjonalnych;
 - Zebrane dane wskazują na dwa główne powody w tym zakresie tj. perspektywy zawodowe jakie daje dany kierunek oraz koszty studiowania skupione współcześnie głównie po stronie zapewnienia lokum studenckiego; W ramach możliwych do realizacji działań należy rozszerzać działania instytucjonalne w tym zakresie, poprzez profesjonalizację kadry, co-working, wyjazdy studyjne, certyfikację kierunków studiów w określonych zakresach i działania warsztatowe.
 - Jak wynika z danych, pod kątem rozwoju kariery zawodowej i możliwości zdobywania doświadczenia warto uwzględnić elastyczność i hybrydowość planów zajęciowych;
 - Kwestia elastyczności planów i zajęć jest także niezwykle istotna w przypadku osób, które godzą różne role życiowe jak rodzicielstwo, praca czy nauka;
 - Ważnym problemem wynikającym z danych są kwestie osobiste, jak poczucie osamotnienia i przytłoczenia związanego z rozłąką z bliskimi, czy też specyfiką życia studenckiego. Ważnym elementem będzie tu oferta integracyjna i sportowa uczelni oraz wsparcie psychologiczne i międzyludzkie;

- Wskazane są wszelkie praktyki pro-rynkowe, mające na celu uatrakcyjnić ofertę edukacyjną uczelni oraz stały monitoring zjawiska drop out, jak i działań mających na celu minimalizację omawianego zjawiska;

ANALIZA ZEBRANEGO MATERIAŁU

1. SKALA ZJAWISKA DROP OUT NA UKSW

Analizy przeprowadzone na danych administracyjnych USOS UKSW (tabela 1) pokazują, że w latach 2019-2024 ponad 9 tysięcy studentów zrezygnowało ze studiów na UKSW i jest to tendencja wzrostowa do roku 2023, w 2024 zauważamy lekkie wyhamowanie tego procesu. Ze skreśleniami z listy studentów mamy do czynienia zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Przy czym największe zmiany w tym obszarze obserwujemy na studiach stacjonarnych, na studiach niestacjonarnych tendencja jest względnie stała.

Tabela 1. Liczba skreślonych studentów w latach 2019-2024

rok kalendarzowy	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ogółem
liczba skreślonych studentów w trakcie roku	1637	1497	1434	1450	1638	1414	9070
w tym na studiach stacjonarnych	1209	1126	1132	1147	1305	1162	7081
na studiach niestacjonarnych	428	371	302	303	333	252	1989

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS

Analizując liczebność skreśleń na poszczególnych wydziałach (tabela 2), największy drop out w analizowanym 5 letnim okresie obserwujemy na WPiA (23%, 2070 osób) oraz WSE (18,7%, 1701 osób). Ponad 15% (1399 osób) ogółu skreśleń w badanym okresie obserwujemy na WNH. Ponad 10% skreśleń mamy na WFCH (944 osób) oraz WNHS (934 osób). Zdecydowanie niski odsetek drop out obserwujemy na wydziałach WBNS, WMCM, WNP i WPK ale należy to skorelować z odsetkiem przyjęć, który także jest zdecydowanie wyższy (choć nie zawsze) na tych wydziałach, gdzie obserwujemy dużą skalę drop out. Analiza skali drop outu na poszczególnych wydziałach, wyraźnie pokazuje na linię podziału między wydziałami humanistycznymi i społecznymi, gdzie drop out jest stosunkowo wysoki,

a wydziałami matematycznymi i medycznymi, gdzie występujący drop out jest niski lub ma inne motywy.

Tabela 2. Liczba skreślonych studentów w latach 2019-2024 według wydziałów

Wydział	N	%
WBNS	99	1
WFCH	944	10,4
WMCM	210	2,3
WMP.SNS	880	9,7
WNH	1399	15,4
WNHS	934	10,3
WNP	161	1,9
WPIA	2070	23
WPK	114	1,2
WSE	1701	18,7
WSR	171	1,9
WT	387	4,2
Ogółem	9070	100%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS

Dane szacunkowe pochodzące z rejestrów administracyjnych w roku akademickim 2024/2025 pozwoliły na przybliżenie skali zjawiska *drop out* na UKSW w bieżącym roku akademickim, z uwzględnieniem formy i poziomu studiów. Analizując charakter ilościowy zjawiska okazuje się, że kierunkami, gdzie zjawisko drop out występuje z największym nasileniem są: Praca socjalna I stopnia (z 42 osób przyjętych na pierwszy rok zrezygnowało 36 osób), Muzeologia I stopnia (z 41 osób przyjętych na pierwszy rok zrezygnowało 29 osób), Politologia II stopnia (analogicznie: 24/13), Nauki o rodzinie I stopnia (analogicznie: 104/85), Nauki o rodzinie II stopnia (analogicznie: 23/16), Chrześcijańska turystyka religijna I stopnia (analogicznie: 48/37), Kulturoznawstwo II stopnia (analogicznie: 29/15), Administracja II stopnia (analogicznie: 55/30), Filologia polska I stopnia (analogicznie: 78/35), Filozofia I stopnia (analogicznie: 90/38), Ochrona środowiska I stopnia (analogicznie: 45/19). Po tym wyszczególnieniu widać, że problem *drop-outu* jest istotny i nie może pozostać bagatelizowanym, zwłaszcza w przypadku kierunków, gdy porzucających jest zdecydowanie więcej, niż rzeczywiście kontynuujących studia (!)

Dla kontrprzykładu warto również wymienić kierunki, gdzie skala porzuceń była bardzo mała, wręcz marginalna. Można tu wskazać chociażby: kierunek lekarski jednolite studia

magisterskie (z 66 osób przyjętych na pierwszy rok zrezygnowały 4 osoby), Historia II stopnia (analogicznie: 14/1), Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna jednolite studia magisterskie (analogicznie: 33/1), Pedagogika specjalna jednolite studia magisterskie (analogicznie: 24/1), Stosunki i prawo międzynarodowe I stopnia (analogicznie: 111/4). Odrębnie trzeba potraktować również coraz rzadziej podejmowane studia niestacjonarne, wśród nich często w ogóle na pierwszym roku studiów nie występuje *drop-out*, np. na Pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej, Teologii, a na Naukach o rodzinie zrezygnowała tylko jedna na 15 osób¹.

W tym krótkim zestawieniu widać wyraźnie, które kierunki są szczególnie narażone na *drop-out*, warto tutaj zauważyć, że na niektóre kierunki – wcześniej wręcz utożsamiane z UKSW, takie jak Teologia jednolite studia magisterskie lub Filologia klasyczna I stopnia – w ogóle zaprzestano rekrutacji na studia stacjonarne. Wynika to przede wszystkim z małej liczby zgłoszeń chętnych do podjęcia studiów z tej dziedziny, ale też samego *drop-outu*.

2. PROCES DECYZYJNY

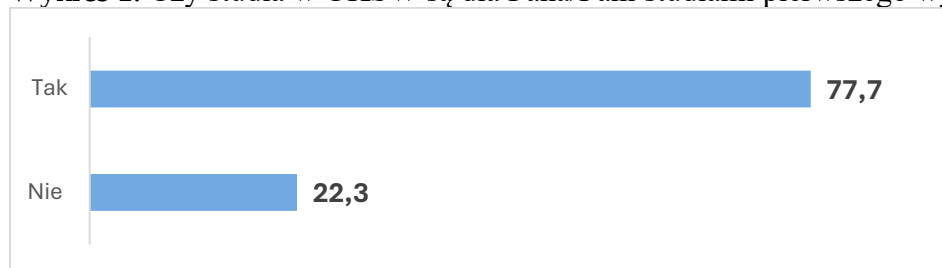
Proces podejmowania decyzji, niezależnie od analizowanego problemu jest zjawiskiem złożonym i wieloetapowym. Warunki podejmowania decyzji i w konsekwencji łatwość jej podjęcia oraz jej skutki zależą w dużej mierze od rodzaju sytuacji decyzyjnej. W przypadku *drop outu*, sytuację decyzyjną należy rozumieć szerzej, uwzględniając wagę problemu decyzyjnego. Kluczowe jest tutaj spojrzenie na analizę procesu decyzyjnego *drop out* pod kątem nie tylko „wypadania” ze studiów, ale także jako na decyzję dotyczącą wyboru danej uczelni i danego kierunku, ocenę sytuacji na studiach, wypadnięcie (zależne i niezależne od jednostki) oraz konsekwencje a w rezultacie skutki zaistniałej sytuacji.

Informacji na temat pozycji UKSW w procesie decyzyjnym dotyczącym wyboru uczelni wyższej oraz kryteriów, które kandydat brał pod uwagę w tym wyborze, co warto uwzględnić w ocenie sytuacji i skali *drop out* dostarcza nam analiza odpowiedzi kandydatów

¹ Całościowe braki danych z tego obszaru wystąpiły natomiast na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Wydział Biologii i Nauk o Środowisku (Biologia, Biotechnologia, Inżynieria środowiska) oraz Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (Chemia, Fizyka, Informatyka, Matematyka). Częściowy brak danych wystąpił na niektórych kierunkach prowadzonych przez Wydział Nauk Humanistycznych (Filologia polska I st. niestacjonarne, Filologia włoska II st., Kulturoznawstwo I st. niestacjonarne), Wydział Prawa i Administracji (Bezpieczeństwo w gospodarce cyfrowej II st.) oraz Wydział Społeczno-Ekonomiczny (Bezpieczeństwo wewnętrzne I st. niestacjonarne, Ekonomia – profil ogólnoakademicki I st. niestacjonarne, Ekonomia menedżerska II st. niestacjonarne).

na studia oraz wywiady IDI z osobami, które wypadły z procesu kształcenia na UKSW. Jak pokazują dane (wykres 1) dla 77,7% badanych kandydatów studia w UKSW były studiami pierwszego wyboru, czyli kandydaci świadomie wybrali UKSW i chcą tu studiować. Dla 22,3% badanych UKSW nie stanowiła uczelni pierwszego wyboru. Nie wiadomo jaki odsetek spośród badanych, faktycznie został studentem/studentką UKSW.

Wykres 1. Czy studia w UKSW są dla Pana/Pani studiami pierwszego wyboru?

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Ankiety dla kandydatów 2024/2025 (N=6412)

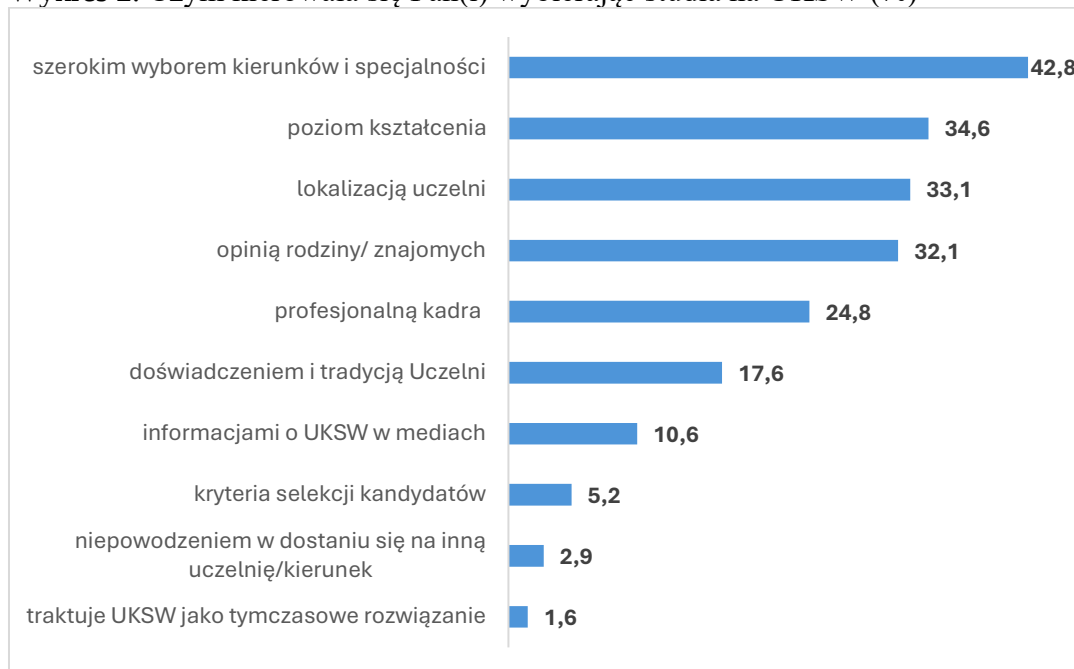
Wiadomo natomiast jakie kryteria w swoich procesach decyzyjnych uwzględniali kandydaci. Kwestie merytoryczne, jak szeroki wybór kierunków i specjalizacji był decydującym kryterium wyboru w 42,8% przypadkach. Dla 1/3 badanych kluczowe znaczenie w podjęciu tej decyzji miała opinia rodziców i znajomych oraz lokalizacja uczelni. Na podobnym poziomie plasuje się poziom kształcenia. Wskazywane kryteria procesu decyzyjnego, sygnalizują potrzebę wzmocnienia kwestii związanych z wizerunkiem i promocją UKSW oraz jakością procesu edukacji. Dla 10,6% badanych ważnym aspektem była tutaj informacja o UKSW w mediach, a 24,8% badanych w wyborze UKSW kierowało się „jakością” kadry. Niewiele ponad 17% badanych zwracało uwagę na doświadczenie i tradycję Uczelni. Bardzo nisko w hierarchii kryteriów uplasowały się odpowiedzi kryteria: selekcja kandydatów (5,2%) - co może świadczyć o niskim poziomie wiedzy kandydatów co do oczekiwań jakie stawiają poszczególne kierunki oraz niepowodzenie w dostaniu się na inny kierunek/uczelnię (2,9%) i traktowanie UKSW jako tymczasowe rozwiązanie (1,6%) - co w kontekście prowadzonych analiz daje pozytywny obraz.

Kwestie braku wiedzy co do tematyki i oferty kierunku oraz sylwetki kandydata potwierdzają wywiady IDI, które wskazują także na przypadkowość podejmowanych decyzji przez kandydatów na studia:

„Dziennikarstwo wymyśliłam sobie w sumie w klasie maturalnej, bo ja byłam na rozszerzeniu mat-biolchem, ale w maturalnej klasie stwierdziłam, że zdam rozszerzony polski i to

dziennikarstwo jakoś tak zaczęło do mnie przemawiać i tak sobie wymyśliłam i tak chciałam. No, tylko że początkowo chciałam studiować na Uniwersytecie Warszawskim” [R5, K]

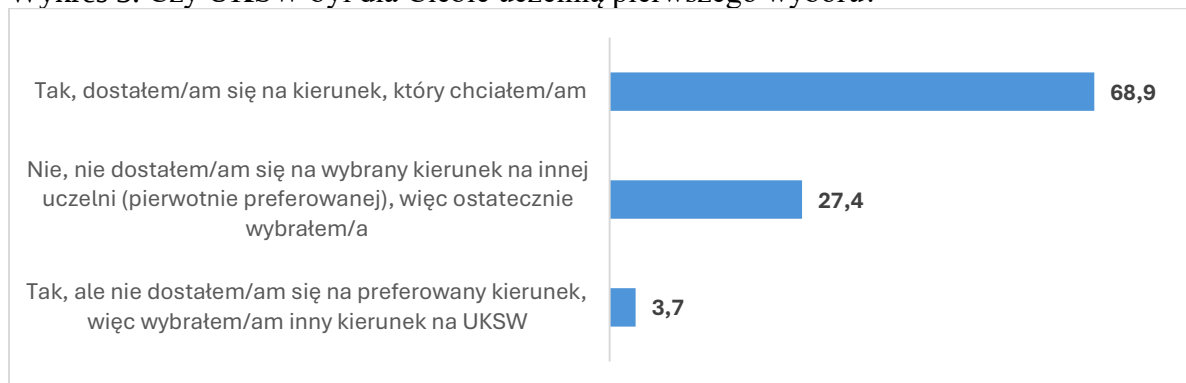
Wykres 2. Czym kierowała się Pan(i) wybierając studia na UKSW (%)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Ankiety dla kandydatów 2024/2025 (N=6412)

Pytania dotyczące traktowania UKSW jako uczelni pierwszego wyboru zostało także postawione w ankiecie skierowane do osób, które „wypadły” z procesu kształcenia na UKSW

Wykres 3. Czy UKSW był dla Ciebie uczelnią pierwszego wyboru?

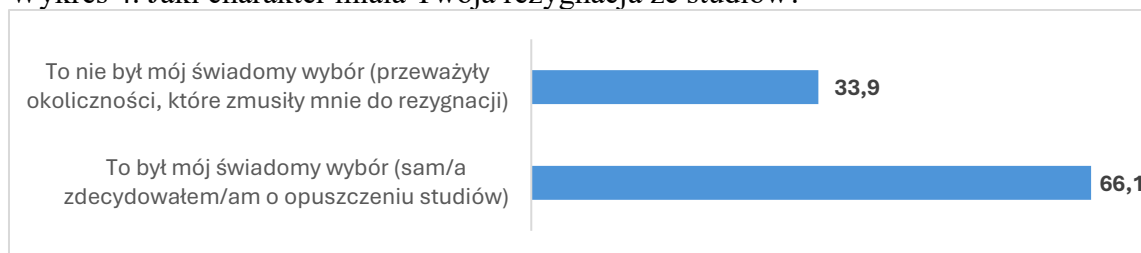
Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Uzyskane dane (wykres 3), także w tym przypadku są „optymistyczne”, gdyż badani ogółem najczęściej wykazywali, że dostali się na wybrany przez siebie kierunek (68,9%). Stwierdzenia

przeczące i ukazujące naszą uczelnię jako drugi wybór – odpowiedź „nie, nie dostałem/am się na wybrany kierunek na innej uczelni (pierwotnie preferowanej), więc ostatecznie wybrałem/am ten kierunek na UKSW” – wskazał z kolei nieco więcej, niż co czwarty indagowany (27,4%). Badani najrzadziej wybierali odpowiedź pośrednią, czyli przyznawali, że nie dostali się na preferowany kierunek, więc wybrali inny kierunek na UKSW (3,7%). Częściej, niż to pokazano w wartościach ogólnych pierwszą opcję („tak, dostałem/am się na kierunek, który chciałem/am”) wybierano w następujących kategoriach respondentów: tych, którzy nie chcieli podawać miejsca zamieszkania podczas studiowania (84,2%), tych, którzy nie chcieli podawać płci oraz wskazujących na trudną sytuację materialną (obie odpowiedzi po 77,1%), dojeżdżających do Warszawy z innej miejscowości (75,3%), pochodzących z miast powyżej 500 tys. mieszkańców (73,6%). Dane ukazują zatem wzrastającą pozycję UKSW nawet wśród tej próby z populacji, która finalnie studia jednak porzuciła.

Ostatnim etapem w procesie decyzyjnym dotyczącym drop out, jest moment podjęcia decyzji o rezygnacji. W tym sensie, że jeśli zakładamy minimalizowanie wystąpienia zjawiska drop out, kluczowe jest ustalenie czy „wypadnięcie” z procesu edukacji na UKSW było świadomą decyzją studenta, czy splotem niezależnych od niego okoliczności i zdarzeń losowych, które wpłynęły na jego drop out.

Wykres 4. Jaki charakter miała Twoja rezygnacja ze studiów?

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Badani (wykres 4) w zdecydowanej większości przyznali, że to był ich świadomy wybór – sami zdecydowali o opuszczeniu studiów – (66,1%). Natomiast wskazywanie zewnętrznych motywów było domeną mniejszości – odpowiedź „to nie był mój świadomy wybór (przeważały okoliczności, które zmusiły mnie do rezygnacji)” – wskazało ogółem 33,9% ankietowanych. Tę drugą opcję najczęściej (w porównaniu do innych kategorii) wybierali respondenci wskazujący na trudną (57,1%) i bardzo trudną (87,5%) sytuację materialną. I nie należy się temu dziwić – wszak przeszkody o charakterze ekonomicznym stają się dziś największym

wyzwaniem w drodze do awansu społecznego, jakim nadal jest uzyskanie wyższego wykształcenia.

Kluczowa w procesie decyzyjnym jest także kwestia powodu podjęcia studiów w szerszej ogólności, zwłaszcza w kontekście diagnozy zjawiska drop out. Analiza wywiadów IDI z osobami, które zostały skreślone z listy studentów UKSW, rzuca nieco więcej światła na kwestie wyboru UKSW i rezygnacji z UKSW. Częstym powodem podjęcia studiów, jest prośba rodziców i bark „pomysłu na siebie” kandydata. Z rozmów wynika, że jest to problem dość powszechny, dlatego wymagający szczególnej uwagi:

„Zdecydowałam się na podjęcie studiów, ponieważ nie chciałam robić sobie żadnej przerwy od nauki, choć po maturze byłam bardzo zmęczona nauką, nie brałam pod uwagę żadnego gap year, też trochę rodzice na to wpłynęli, w sensie powiedzieli, że studia są fajne i nie warto marnować na roku, no i w sumie to mnie popchnęło do pójścia na „jakieś” studia, mimo że do końca nie wiedziałam na jakie” [R1, K]

3. CZYNNIKI/POWODY DROP OUT

W latach 2019-2024 skreślono z listy studentów UKSW 9070 osób, do analizy rejestrów administracyjnych zakwalifikowano 8778 osób, gdyż w przypadku 292 osób, nie została zdefiniowana przyczyna wypadnięcia ze studiów. Analiza powodów czy też czynników wypadnięcia ze studiów pozwala zarysować kryteria, które wpływają na proces decyzyjny na różnych jego etapach.

Badanie ilościowe przeprowadzone w oparciu o rejestry administracyjne uczelni pozwoliło na identyfikację głównych trendów związanych ze zjawiskiem drop out na UKSW oraz doszacowanie skali zjawiska (tabela 3). Najczęstszym powodem skreślenia z listy studiów w latach 2019-2024 było nieprzystąpienie do egzaminu (36,4%) oraz rezygnacja (33,5%). Są to kluczowe problemy, które wymagają dalszej interpretacji i zgłębienia. W przypadku nieprzystąpienia do egzaminu spotykamy się ze studentami, którzy zdecydowali się na podjęcie studiów, ponieważ zależało im na statusie studenta, a nie na studiach jako takich. Są to osoby, które nie wycofały świadomie dokumentów, ale nie podjęły też studiów. W przypadku rezygnacji, mamy pisemną prośbę i fizyczny odbiór dokumentów – prawdopodobnie student przeniósł się na inny kierunek lub uczelnię. Jest to sytuacja spotykana głównie na studiach płatnych, gdyż brak rezygnacji skutkuje naliczaniem opłat zgodnie z regulaminem, co

w przypadku braku podjęcie kształcenia wydaje się zabiegiem bezzasadnym z ekonomicznego punktu widzenia studenta. Brak zaliczenia zajęć w terminie regulaminowym był powodem wypadnięcia w 12,4% przypadków, a 10,1% osób porzucających studia zdecydowało się na ten krok przed ich podjęciem, gdyż nie złożyło ślubowania. Te cztery powody zamykają 92% oficjalnych powodów drop out, z czego tylko 10% przypadków nie podjęło studiów w ogóle. W pozostałych przypadkach, powodem skreślenia z listy studentów był brak udziału studenta w obowiązkowych zajęciach (2,3%), zmiana kierunku studiów (1,9%) czy niewniesienie opłat (1,8%). Zastanawiającym powodem skreślenia jest niezłożenie pracy dyplomowej (1,5%). Mimo niskiego odsetka wskazań, niezłożenie pracy dyplomowej budzi duże zainteresowanie badawcze. Mamy tu do czynienia z sytuacją, gdy student przebył całą ścieżkę edukacyjną, uzyskał zaliczenia wszystkich zajęć, ale nie złożył pracy i został skreślony na ostatnim etapie kształcenia. Kluczowe jest tu pytanie o przyczynę tego typu zachowań.

Wstępna systematyzacja oficjalnych powodów skreśleń pozwala traktować zjawisko drop out jako pewne kontinuum edukacji. Dzięki temu możemy wskazać tzw. początkowy drop out – gdy student decyduje się porzucić studia na samym początku okresu studiowania, a nawet przed przystąpieniem, mezo drop out – gdy decyzja o rzuceniu studiów podjęta jest w trakcie trwania studiów oraz drop out końcowy, który skutkuje uzyskaniem absolutorium, ale nieuzyskaniem dyplomu. Kwestia systematyzacji zjawiska drop out w czasie trwania procesu edukacji, jest niezwykle istotna, gdyż powody drop out będą różne w zależności od etapu studiowania. Różne zatem będą propozycje przeciwdziałania drop out w zależności od stopnia zaawansowania procesu edukacji.

Tabela 3. Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu rezygnacji ze studiów

Kategoria	N	%
Nieprzystąpienie do egzaminu	3197	36,4
Rezygnacja	2939	33,5
Brak zaliczenia w terminie	1085	12,4
Niezłożenie ślubowania	888	10,1
Brak udziału w obowiązkowych zajęciach	204	2,3
Zmiana kierunku	168	1,9
Niewniesienie opłat	161	1,8
Niezłożenie pracy	136	1,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS (N= 8778)

Analiza systemowych powodów drop out według formy i poziomu studiów (tabela 4) pozwala na dokładniejsze uchwycenie powodów skreślenia z listy studentów w czasie. W przypadku jednolitych studiów magisterskich najczęstszym powodem skreślenia z listy studentów jest rezygnacja - 54,8% wskazań, w przypadku studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia częściej jest to nieprzystąpienie do egzaminu – odpowiednio 42,9% oraz 38,3%. W przypadku jednolitych studiów magisterskich zdecydowanie rzadziej mamy do czynienia z nieprzystąpieniem do egzaminu (8,4%) oraz brakiem zaliczenia w terminie (10,9%), niż w przypadku studiów pierwszego lub drugiego stopnia. W przypadku jednolitych studiów magisterskich stosunkowo najczęściej biorąc pod uwagę poziom studiów powodem skreślenia z listy studentów było niezłożenie ślubowania (13,4%) czy niewniesienie opłaty (5,4%). Patrząc na te dane przekrojowo możemy powiedzieć, że w przypadku jednolitych studiów magisterskich będą dominowały powody, które nie wymagały od studenta zaangażowania czasowego. Dlatego też najrzadziej w przypadku jednolitych studiów magisterskich pojawiał się problem niezłożenia pracy, ale stosunkowo najczęściej w przypadku tego rodzaju studiów pojawiały się problemy związane z brakiem udziału w obowiązkowych zajęciach (3,3%), zmianą kierunku (2,9%) czy niewniesieniem opłat (5,3%). W przypadku studiów drugiego stopnia częściej niż w przypadku innych rodzajów studiów dominowało niezłożenie pracy (3,9%).

W przypadku rozróżniania na studia stacjonarne a niestacjonarne, kluczowa różnica zachodzi w przypadku nieprzystąpienia do egzaminu – powód ten stanowi jedynie 3% przypadków „wypadnięcia” ze studiów niestacjonarnych i aż 43,4% przypadków studiów stacjonarnych. Studenci studiów niestacjonarnych zdecydowanie częściej składają rezygnację ze studiów 54,3% niż studenci studiów stacjonarnych (27,1%). Na zbliżonym poziomie oscyluje powód brak zaliczenia przedmiotu – około 12% przypadków. Jedynie 7,4% studentów studiów niestacjonarnych nie składa ślubowania, w przypadku studiów stacjonarnych odsetek ten wynosi 10,7%. Problem braku udziału w zajęciach obowiązkowych praktycznie nie występuje w przypadku studentów studiów niestacjonarnych (0,1%), natomiast znacznie częściej w ich przypadku mamy do czynienia z niewniesieniem opłat za usługi edukacyjne - 8% studentów niestacjonarnych i jedynie 0,6% studentów stacjonarnych. W przypadku studentów niestacjonarnych zdecydowanie częściej niż w przypadku studentów stacjonarnych mamy do czynienia z niezłożeniem pracy dyplomowej – odpowiednio 2,8% oraz 1,3%.

Tabela.4 Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu, formy i poziomu studiów (%)

Kategoria	Nieprzystąpienie do egzaminu	Rezygnacja	Brak zaliczenia w terminie	Niezłożenie ślubowania	Brak udziału w obow. zajęciach	Zmiana kierunku	Niewniesienie opłat	Niezłożenie pracy
poziom studiów								
Jednolite studia magisterskie	8,4	54,8	10,9	13,4	3,3	2,9	5,3	0,9
Studia drugiego stopnia	38,3	29,4	11,6	9,9	3,1	1,6	2,3	3,9
Studia pierwszego stopnia	42,9	29,4	13,0	9,4	1,9	1,8	0,8	1,0
Forma								
Niestacjonarne	3	64,3	12,3	7,4	0,1	2,2	8	2,8
Stacjonarne	43,4	27,1	12,4	10,7	2,8	1,9	0,6	1,3

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS (N= 8778)

Powody „wypadania” ze studiów są zależne od wydziału (tabela 5), na którym student podjął studia. Na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku (WBNS), aż 36,7% przypadków to brak udziału w obowiązkowych zajęciach, w mniejszym stopniu w przypadku WBNS obserwujemy rezygnacje (28,6%), nieprzystąpienie do egzaminu (19,4%), czy niezłożeniem ślubowania (14,3%). Wydział ten nie zgłaszał żadnych przypadków braku zaliczenia zajęć w terminie, niewniesienia opłat czy niezłożenia pracy. Na Wydziale Filozofii-Chrześcijańskiej, studenci najczęściej wypadali z powodu nieprzystąpienia do egzaminu (48,9%) czy rezygnacji (40,4%). Bardzo wysoki odsetek rezygnacji jako głównego powodu skreślenia z listy studentów obserwujemy na Wydziale Medycznym Collegium Medicum (WMCM), częstym powodem jest także brak zaliczenia zajęć w terminie (16,5%) oraz niezłożenie ślubowania (12,6%). Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (WMP.SNS) stosunkowo najczęściej, w porównaniu do innych wydziałów, miał problem z drop out z powodu braku zaliczenia zajęć w terminie (29,5%) – co może wynikać z trudności merytorycznej oferty edukacyjnej i specyfiki przedmiotów. Na WMP.SNS także często mamy do czynienia z rezygnacją (46%) czy nieprzystąpieniem do egzaminu (15,6%). W przypadku Wydziału Nauk Humanistycznych (WNH) dominuje nieprzystąpienie do egzaminu (54,7%) oraz rezygnacja (27,7%). Brak zaliczenia zajęć w terminie oraz niezłożenie ślubowania widoczny jest na tym wydziale

stosunkowo rzadziej niż w przypadku innych wydziałów – odpowiednio 6% i 9%. Podobne tendencje obserwujemy na Wydziale Nauk Historycznych (WNHS), najczęstszym powodem „wypadnięcia” ze studiów jest nieprzystąpienie do egzaminu (47,8%), następnie rezygnacja (28,2%), brak zaliczenia zajęć w terminie (16,1%) i niezłożenie ślubowania (5,3%). Największą bolączką Wydziału Pedagogicznego (WNP) jest rezygnacja (63,8%), niezłożenie ślubowania (17,1%), zmiana kierunku (4,6%) oraz niezłożenie pracy dyplomowej (4,6%) co może świadczyć o dużym niezdecydowaniu kandydatów podejmujących studia na WNP. Odsetek skreślonych ze studiów na Wydziale Prawa i Administracji (WPiA) jest mocno zróżnicowany. Rezygnacja ze studiów stanowi na WPiA 34,7% przypadków drop out, nieprzystąpienie do egzaminu 17,8%, brak zaliczenia zajęć w terminie 16,4%, niezłożenie ślubowania 15,2%, a brak udziału w obowiązkowych zajęciach 7,3%. Podobnie sytuacja wygląda na Wydziale Prawa Kanonicznego (WPK), choć tutaj wyraźnie odstaje rezygnacja, która stanowi ponad połowę przypadków drop out. Na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym dominującym motywem drop out jest nieprzystąpienie do egzaminu – 46,4% przypadków, następnie rezygnacja ze studiów 24,2%, brak zaliczenia zajęć w terminie 10,2% i niezłożenie ślubowania 12,8%. W przypadku Wydziału Studiów nad Rodziną (WSR) prawie 95% przypadków skreśleń z listy studentów stanowiły łącznie nieprzystąpienie do egzaminu oraz rezygnacja ze studiów. Wydział Teologiczny natomiast spotyka się z nieprzystąpieniem do egzaminu (38,9%) oraz rezygnacją (31,4%).

Tabela 5. Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu i kierunku studiów (%)

Kategoria	Nieprzystąpienie do egzaminu	Rezygnacja	Brak zaliczenia w terminie	Niezłożenie ślubowania	Brak udziału w obow. zajęciach	Zmiana kierunku	Niewniesienie opłat	Niezłożenie pracy
Wydział								
WBNS	19,4	28,6	0	14,3	36,7	1	0	0
WFCH	48,9	40,4	3,1	2,6	2	0	1,4	1,6
WMCM	9,2	57,8	16,5	12,6	1	2,9	0	0
WMP.SNS	15,6	46	29,5	4,8	0	1,3	1,2	1,6

WNH	54,7	27,7	6	9	0,1	0,8	0,1	1,6
WNHS	47,8	28,2	16,1	5,3	0	0,5	2,1	0
WNP	0	63,8	7,9	17,1	0	4,6	2	4,6
WPIA	17,8	34,7	16,4	15,2	7,3	3,1	5	0,5
WPK	11,3	54,8	6,5	18,5	2,4	0	6,5	0
WSE	46,4	24,2	10,2	12,8	1,1	2,3	1,4	1,6
WSR	77,4	17,3	0	1,8	0	1,8	1,7	0
WTeo	38,9	31,4	7,8	13,8	0	1,9	1,1	5,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS (N= 8778)

Szczegółowych analiz w kontekście drop out na poszczególnych wydziałach dostarcza nam tabela 6, analizująca administracyjne powody drop out według kierunków studiów oferowanych przez poszczególne wydziały.

Na WBNS widzimy rozwarstwienie powodów rezygnacji w zależności od obranego kierunku studiów, na biologii nie spotykamy się z nieprzystąpieniem do egzaminu, gdyż tutaj studenci wycofują złożone dokumenty (rezygnacja 57,1%), więc prawdopodobnie przenoszą się na inny kierunek lub uczelnię. W przypadku inżynierii środowiska odsetek skreśleń rozkłada się między trzy kategorie, nieprzystąpienie do egzaminu (22,6%), rezygnacja (23,8%) oraz brak udziału w obowiązkowych zajęciach (36,9%) – co można tłumaczyć brakiem zainteresowania lub rozczarowaniem wybranym kierunkiem studiów.

Na WFCH także powody skreśleń zróżnicowane są przez kierunki. Prawdopodobnie filozofia oraz ochrona środowiska są kierunkami wybieranym z przypadku, bez większego wyobrażenia co do prezentowanych tam treści - na filozofii mamy 66,8%, a na ochronie środowiska 63,3% nieprzystąpień do egzaminu i odpowiednio 27,2% i 33% rezygnacji, czyli są tutaj osoby, które odebrały dokumenty, możliwe, że w celu podjęcia studiów gdzie indziej. Duży odsetek skreśleń z powodu rezygnacji (60,9%) na psychologii można tłumaczyć występowaniem tam studiów płatnych, gdyż kierunek psychologia cieszy się dużym zainteresowaniem na rynku i wśród studentów.

Podobnie można wyjaśniać odsetek rezygnacji na wydziale WMCM, gdzie zarówno na kierunku lekarskim jak i na pielęgniarstwie odsetek rezygnacji (56,1%, 66,7) świadczy o przenoszeniu dokumentów na inne kierunki lub uczelnie, co może być spowodowane wysokością czesnego za te kierunki na UKSW – w przypadku studiów niestacjonarnych.

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk ścisłych, jest jedynym wydziałem, gdzie obok standardowych powodów skreśleń, jak brak przystąpienia do egzaminu i rezygnacja, która najczęściej jest praktykowana na informatyce (49,6%) i chemii (42,2%) pojawia się powód brak zaliczenia zajęć i to zdecydowanie częściej niż nieprzystąpienie do egzaminu. Możemy to rozumieć jako sytuacje, gdzie studenci wybrali kierunek świadomie, wykazali się wiedzą, aby na dany kierunek się dostać, ale mieli trudności z przyswajaniem nowej zaawansowanej wiedzy i w rezultacie nie zdali sesji egzaminacyjnej, co zakończyło skreśleniem z listy.

Zupełnie inny powód skreślenia z listy studentów dominuje na Wydziale Nauk Humanistycznych i to na wszystkich kierunkach. Na całym WNH zdecydowana większość drop outu dotyczy sytuacji niepodjęcia studiów, a złożenia dokumentów na względnie łatwo dostępny kierunek, mówiąc inaczej kandydaci zapisują się tu na studia dla samego posiadania statusu studenta. Świadczą o tym odsetki skreśleń. Nieprzystąpienie do egzaminu jako powód skreślenia stanowi 67,7% przypadków na filologii klasycznej, 48,1% na filologii polskiej, 56,4% na filologii włoskiej, 55,9% na kulturoznawstwie i aż w 73,8% na muzeologii. Drugim najczęściej występującym powodem jest rezygnacja, która pojawia się w najwyższym stopniu na filologii polskiej 33,6%, a trzecim w kolejności najczęstszym powodem skreślenia na wszystkich kierunkach WNH jest niezłożenie ślubowania.

W przypadku Wydziału Nauk Historycznych, mamy podobną sytuację co na Wydziale Nauk Humanistycznych, ale tu z racji większej różnorodności kierunków mamy też inny rozkład powodów skreśleń. W przypadku archiwistyki (43,1%), historii (46,3%), historii sztuki (47,4%) i zarządzania dziedzictwem kulturowym (57,4%) najczęstszym powodem skreśleń jest nieprzystąpienie do egzaminów, czyli ponownie mamy do czynienia z sytuacją, gdy ktoś tylko składa dokumenty na studia, ale ich nie podejmuje. Rezygnacja najczęściej na tym wydziale występuje na bibliotekarstwie (47,1%). Na archeologii oraz ochronie dóbr kultury i środowiska najczęstszymi powodami skreśleń jest rezygnacja i nieprzystąpienie do egzaminu.

Na WNP w badanym okresie nie pojawił się problem nieprzystąpienia do egzaminu. Na każdym z dostępnych kierunków tj. pedagogika (62,9%), pedagogika specjalna (66,7%) i pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (75,9%) dominuje rezygnacja, czyli oficjalne zabranie dokumentów. Można to uzasadniać studiami niestacjonarnymi i obowiązkowym na nich czesnym. Jeżeli wypadający nie rezygnowali oficjalnie, to kolejnym powodem drop outu było, jak w przypadku pedagogiki, niezłożenie ślubowania (19,6%), czyli niepodjęcie studiów

w ogóle, a w przypadku pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej brak zaliczenia zajęć w terminie (22,2%). Na pedagogice specjalnej w ciągu badanego okresu 5 lat 33,3% skreślonych nie złożyło pracy dyplomowej – jest to kwestia, na którą należy zwrócić szczególną uwagę i podjąć kroki w kierunku minimalizowania tego problemu.

Na WPiA kwestia drop outu jest mocno zróżnicowana przez kierunek studiów. Popularne i oblegane kierunki akademickie jak prawo (51,5%) czy stosunki i prawo międzynarodowe (29,3%) najczęściej doświadczają rezygnacji. Na kierunku bezpieczeństwo w gospodarce cyfrowej czy człowiek w cyberprzestrzeni najczęściej występuje nieprzystąpienie do egzaminu, czyli brak zainteresowania studiami. Względnie równomierne rozłożenie powodów widzimy na administracji - rezygnacja 28,7%, brak zaliczenia zajęć w terminie 20,2%, nieprzystąpienie do egzaminu (13,8%), brak udziału w obowiązkowych zajęciach 13,2% i niezłożenie ślubowania 12,4%.

WPK, który dysponuje tylko jednym kierunkiem studiów – prawem kanonicznym - najczęściej doświadcza rezygnacji (54,8%), są to studia dość elitarne i wymagające specjalistycznego przygotowania, nie każdy będzie się tu czuł komfortowo. Innym wydziałem z jednym kierunkiem studiów jest WSR, ale tutaj skreśleni studenci najczęściej nie przystępują do egzaminu (77,4%), prawdopodobnie wybierają ten kierunek ze względu na łatwe kryteria selekcji, a oczekują od wydziału jedynie statusu studenta.

Wydział WSE, ze względu na mnogość i różnorodność kierunków i wysoki odsetek drop out, jest wydziałem, który powinien wprowadzić szereg systemowych rozwiązań w celu minimalizowania zjawiska drop out. Kwestia nieprzystąpienia do egzaminu wymaga tutaj szczególnej uwagi, gdyż odsetek ten na kilku kierunkach oferowanych przez wydział oscyluje wokół 50% - praca socjalna 61,4%; politologia 60,5%; socjologia 53,6%, big data w analityce społecznej 46,7%; europeistyka 46,5%, zarządzanie publiczne 45,8%; ekonomia menedżerska 43,9%. Rezygnacja, czyli zabranie dokumentów, stosunkowo często występuje na bezpieczeństwie wewnętrznym (36,3%), big data w analityce społecznej (26,7%), ekonomii (26,7%), socjologii (20,4%) czy europeistyce (19,8%). Brak zaliczenia zajęć w terminie, co możemy odczytać jak potencjalne trudności edukacyjne studenta w procesie kształcenia, występują na europeistyce (24,4%) oraz ekonomii (18,4%). Natomiast niezłożenie ślubowania, czyli niepojawienie się na uczelni najmocniej dotknęło big data w analityce społecznej (26,7%), ekonomię menedżerską (18,3%), socjologię (16,3%) i pracę socjalną (15,1%). Niepokojący jest odsetek drop out z powodu niezłożenia pracy dyplomowej na ekonomii menedżerskiej (7,3%).

Wydział Teologiczny jest mocno zróżnicowany ze względu na kierunki. Na kierunku Chrześcijańska turystyka religijna w 93,1% przypadków drop out, powodem skreśleń jest nieprzystąpienie do egzaminu. W przypadku teologii dominuje rezygnacja (51,2%). Dziennikarstwo i komunikacja społeczna jest mocno podzielone, choć także przeważa nieprzystąpienie do egzaminu. (44,3%).

Tabela 6. Odsetek osób skreślonych wg. powodu i wydziału oraz kierunku studiów (%)

Kategoria	Nieprzystąpienie do egzaminu	Rezygnacja	Brak zaliczenia w terminie	Niezłożenie ślubowania	Brak udziału w obow. zajęciach	Zmiana kierunku	Niewniesienie opłat	Niezłożenie pracy
WBNS								
Biologia	0	57,1	0	0	35,7	7,2	0	0
Inżynieria środowiska	22,6	23,8	16,7	0	36,9	0	0	0
WFCH								
Filozofia	66,8	27,2	1,6	1,6	0	0,8	0	2,1
Ochrona środowiska	63,3	33	1,4	1,4	0	0,5	0	0,5
Psychologia	17,7	60,9	6,3	4,7	0	4,4	4,1	1,9
WMCM								
Lekarski	7,5	56,1	18,5	14,5	0	3,5	0	0
Pielęgniarstwo	18,2	66,7	6,1	3	6,1	0	0	0
WMP.SNS								
Chemia	6,7	42,2	36,7	13,3	0	0	0	1,1
Fizyka	22,9	35,4	35,4	0	0	0	0	6,3
Informatyka	14,9	49,6	29,8	3	0	0,7	1,2	0,7
Matematyka	17,9	44,2	26,3	5,3	0	2,5	1,6	2,2
WNH								
Filologia klasyczna	67,7	16,1	0	9,7	0	0	0	6,5
Filologia polska	48,1	33,6	4,6	9,8	0	1,3	0,3	2,0
Filologia włoska	56,4	23,1	10	10,3	0	0	0	0,1
Kulturoznawstwo	55,9	28	6,1	6,6	0,3	1,2	0	2
Muzeologia	73,8	15	1,9	8,4	0	0	0	0,9

WNHS								
Archeologia	37,2	37,2	3,5	17,4	0	1,2	0	3,5
Archiwistyka i zarządzanie dokumentacją	43,1	27,8	25	0	0	1,4	0	2,8
Bibliotekarstwo	5,9	47,1	47,1	0	0	0	0	0
Historia	46,3	31,3	19,6	0	0	0,5	0	2,3
Historia sztuki	47,4	25,2	19,1	7,8	0	0,4	0	0
Ochrona dóbr kultury i środowiska	56	20,1	17,6	5,7	0	0,6	0	0
Zarządzanie dziedzictwem kulturowym	57,4	30,9	3,7	5,1	0	0	0	2,9
WNP								
Pedagogika	0	62,9	2,1	19,6	0	6,2	3,1	6,2
Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna	0	75,6	22,2	0	0	2,2	0	0
Pedagogika specjalna	0	66,7	0	0	0	0	0	33,3
WPIA								
Administracja	13,8	28,7	20,2	12,4	13,2	5,7	5,2	0,9
Bezpieczeństwo w gospodarce cyfrowej	65,2	12	5,4	10,9	0	0	1,1	5,4
Człowiek w cyberprzestrzeni	39,2	21,6	21,6	16,3	0	0	1,3	0
Prawo	2,5	51,5	11,3	17,8	6,7	2,5	7,7	0
Stosunki i prawo międzynarodowe	31,1	29,3	18	21	0	0,6	0	0
WPK								
Prawo kanoniczne	11,3	54,8	6,5	18,5	2,4	0	6,5	0
WSE								
Bezpieczeństwo wewnętrzne	38,2	36,3	6,9	12,4	0	0,3	3,9	2
Europeistyka	46,5	19,8	24,4	5,8	0	3,5	0	0
Politologia	60,5	19,1	10,5	9,1	0	0	0	0,9
Zarządzanie publiczne	45,8	25	4,2	25	0	0	0	0
Big data w analityce społecznej	46,7	26,7	0	26,7	0	0	0	0
Praca socjalna	61,4	12	1,8	15,1	9	0,6	0	0
Socjologia	53,6	20,4	4,3	16,6	0,4	1,7	0,4	2,6
Ekonomia	36,1	26,7	18,4	10,8	0	5,6	1,3	1,1
Ekonomia menedżerska	43,9	18,3	2,4	18,3	1,2	3,7	4,9	7,3
WSR								
Nauki o rodzinie	77,4	17,3	0	1,8	0	1,8	0	1,8
WTeo								
Chrześcijańska turystyka religijna	93,1	3,4	0	0	0	0	0	0
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	44,3	11,2	26,8	0	0	1,2	0	6,2
Specjalistyczne studia teologiczne	0	61,5	0	15,4	0	7,7	0	15,4
Teologia	20,9	51,2	11,6	5,8	0	4,7	4,7	1,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie rejestrów USOS (N= 8778)

W celu zgłębienia analizy powodów i motywów rezygnacji z procesu kształcenia wykonano krok dalej i zapytano samych skreślonych z list UKSW o powody ich „wypadnięcia”. Respondentom podano szesnaście zagadnień i poproszono o ich uszeregowanie – od najbardziej do najmniej znaczących. Dane ogólne wskazujące na najbardziej znaczące powody i motywy *drop-outu* ukazano poniżej na wykresie nr 5. Widać wyraźnie, że respondenci wskazywali przede wszystkim na problemy lokalowe – okazało się, że w dobie szybko wzrastających kosztów życia i całkowicie spekulacyjnym rynku mieszkaniowym w dużych miastach głównym problemem UKSW jest brak nie tyle własnego akademika, co zapewnienie studentom odpowiedniej puli przydziału w miejscach już istniejących (61,6%). Jednakże dysponowanie własnym domem studenckim ułatwiłoby z pewnością zarządzanie i przydział takich miejsc dla studentów UKSW. Chociaż z drugiej strony bliskość do miejsc, gdzie odbywają się zajęcia, nie ma aż tak wielkiego znaczenia (10,7%). Natomiast faktycznie trzykrotnie więcej respondentów wskazuje tutaj na długi lub utrudniony dojazd na uczelnię (30,7%).

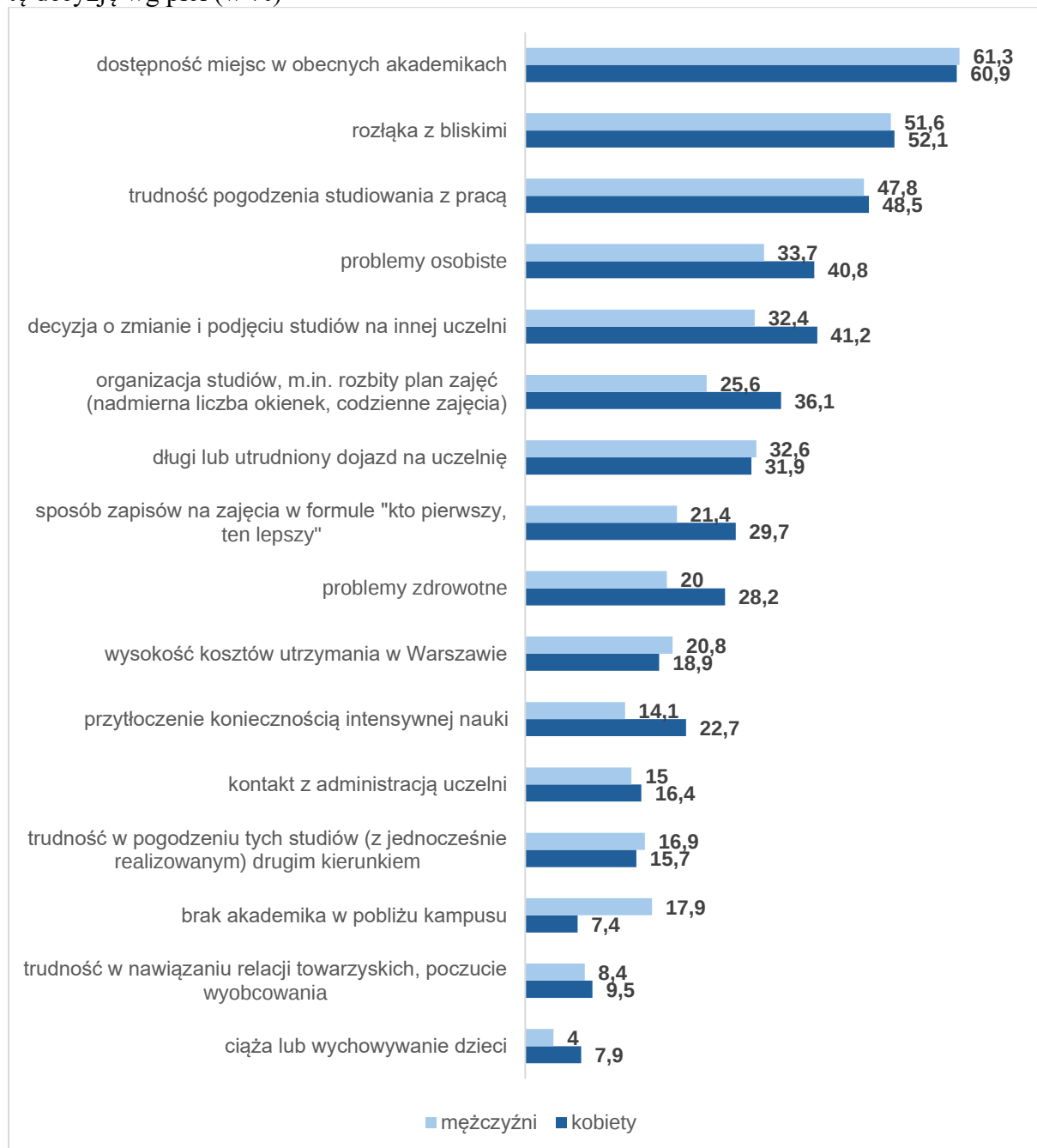
Wykres 5. Powody, które wpłynęły na rezygnację ze studiów i miały decydujące znaczenie na tę decyzję (w %)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Zaskoczeniem jest natomiast wysokie pozycjonowanie rozłąki z bliskimi (52,1%). Istotne powody to także te związane z trudnością pogodzenia studiów z pracą zawodową (46,4%) oraz z występowaniem problemów osobistych (37,4%). Na tym tle praktycznie nieistotne okazały się trudności w nawiązaniu relacji towarzyskich, poczucie wyobcowania (9,5%) oraz ciąża lub wychowywanie dzieci (5,9%). Z kolei na poniższym wykresie nr 6 przedstawiono różnice w odpowiedziach kobiet i mężczyzn.

Wykres 6. Powody, które wpłynęły na rezygnację ze studiów i miały decydujące znaczenie na tę decyzję wg płci (w %)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Kobiety wyraźnie częściej od mężczyzn wskazywały na: problemy zdrowotne, ciążę lub wychowywanie dzieci, przyłoczenie koniecznością intensywnej nauki, decyzję o zmianie i podjęciu studiów na innej uczelni, problemy osobiste oraz organizację studiów, m.in. rozbitý plan zajęć (nadmierna liczba okienek, codzienne zajęcia) i sposób zapisu na zajęcia w formule „kto pierwszy, ten lepszy”. Z kolei mężczyźni dość zdecydowanie wskazali na brak akademika

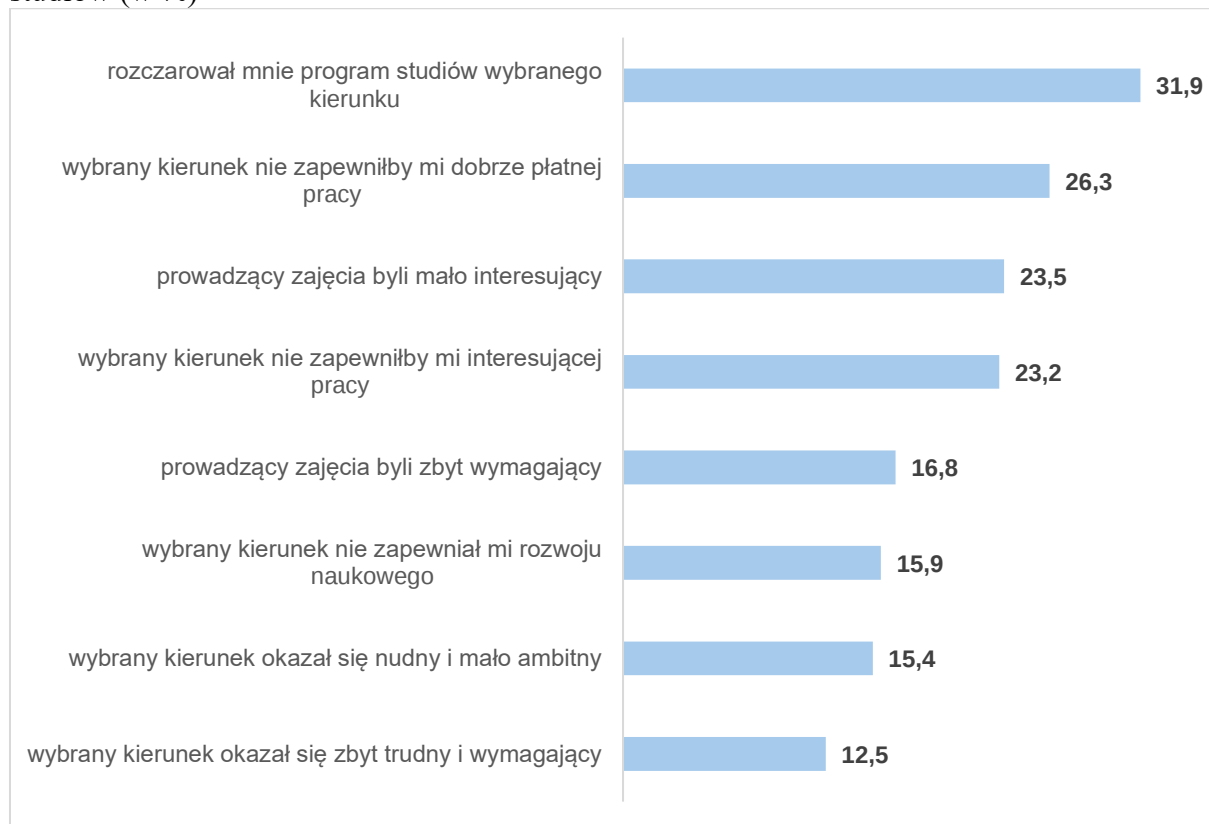
w pobliżu kampusu i ta opinia był częściej wyrażona, niż w wartościach ogólnych (o ponad 7%). Kobiety odchodziły z UKSW częściej ze względu na nieefektywną organizację i plany studiowania na innej uczelni, co może wskazywać na większe doinformowanie w tej kwestii i bardziej świadomy wybór ścieżki kształcenia.

Przechodząc do innych od płci kategorii respondentów, należy zauważyć, że na rozłękę z bliskimi najczęściej wskazywali badani pochodzący z obszarów wiejskich (63,9%), natomiast trudność pogodzenia studiowania z pracą akcentowali mieszkający w Warszawie w czasie studiów w wynajmowanym lokalu (58,2%) oraz sygnalizujący trudną sytuację materialną (55,2%) i deklarujący pochodzenie z miast poniżej 100 tys. mieszkańców (53,8%). Z kolei problemy osobiste jako główną przyczynę rezygnacji ze studiów, podnosili uczestnicy badań mierzący się z bardzo trudną sytuacją materialną (71,4%). Ważną i podnoszoną już wielokrotnie w tym sprawozdaniu rolę czynnika ekonomicznego widać też w kwestii decyzji o zmianie i podjęciu studiów na innej uczelni. Im lepsza sytuacja materialna, tym częściej jest to decydujący czynnik w akademickiej migracji. Co ciekawe, deklarują tak w większości ankietowani pochodzący ze wsi (54,3%) oraz deklarujący bardzo dobrą sytuację materialną (51,4%). W przypadku osób spoza miast widać zatem wzrost uposażeń na wsi i odejście od schematu uosabiającego obszary wiejskie z niższym dochodem. Tę zależność widać także w opiniach nt. wysokości kosztów utrzymania w Warszawie. Dla osób deklarujących bardzo dobrą (3,8%) oraz dobrą (8,8%) sytuację materialną nie była to praktycznie w ogóle decydująca przyczyna *drop-outu*.

Co ciekawe, brak domu studenckiego w pobliżu kampusu najbardziej doskwierał tym respondentom, którzy rzeczywiście w nim mieszkali (44,4%). Trudność pogodzenia studiowania z pracą jako decydującą przyczynę *drop-outu*, wskazały natomiast osoby mieszkające w Warszawie w wynajmowanym lokalu (58,2%), sygnalizujący trudną sytuację materialną (55,2%) oraz pochodzące z miast poniżej 100 tys. mieszkańców (53,8%). Te kategorie szczególnie odczuwają trud utrzymania się w stolicy, stąd taki rozkład wypowiedzi.

W ostatnim pytaniu ankiety poproszono respondentów o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących sytuacji wpływających na porzucenie studiów. Opinie badanych przedstawiono na poniższym wykresie nr 7. Podobnie, jak w poprzednim pytaniu, ankietowani również uszeregowali stwierdzenia od najbardziej do najmniej znaczących.

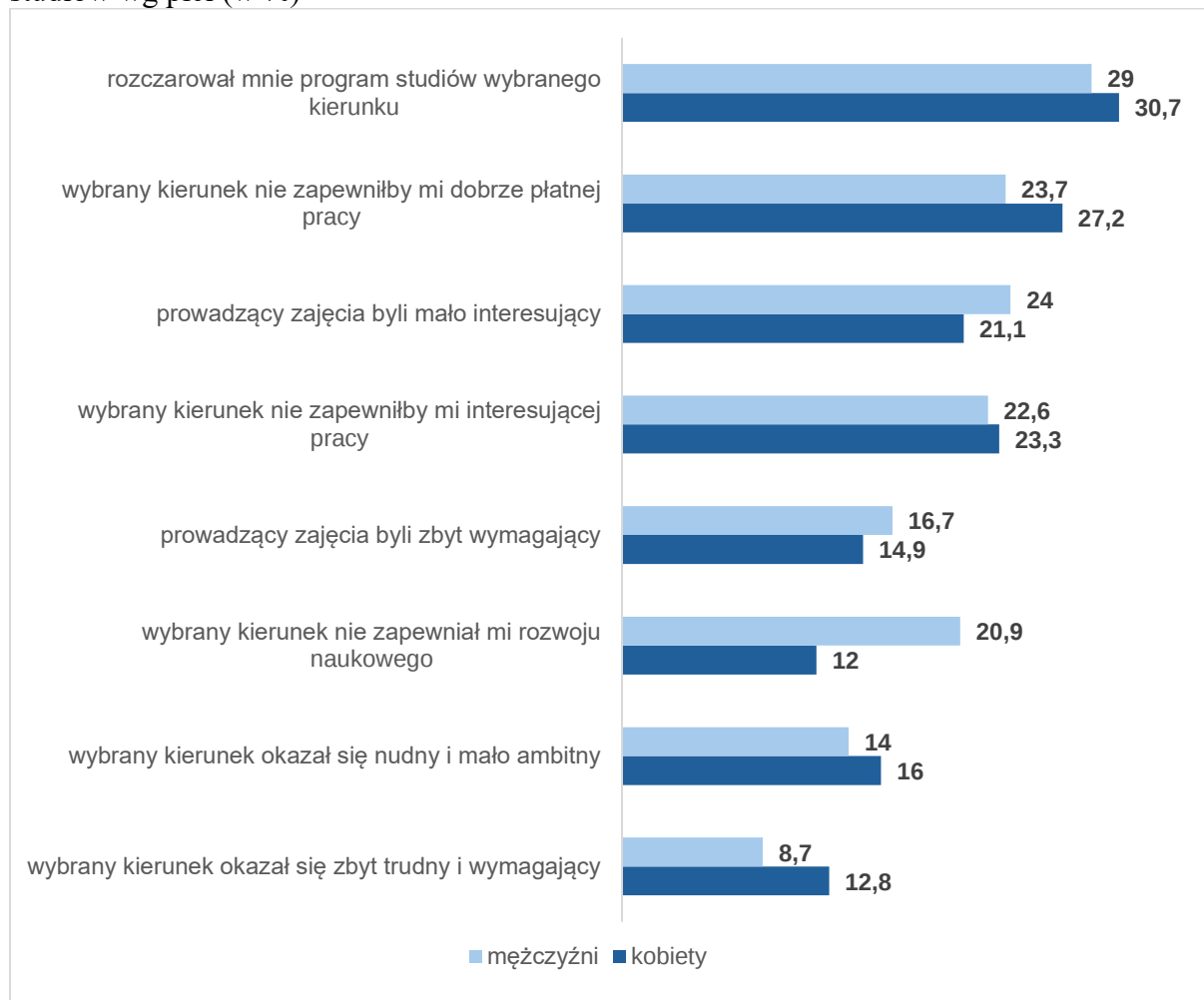
Wykres 7. Trafność stwierdzeń, które miały decydujące znaczenie w decyzji o rezygnacji ze studiów (w %)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Prawie co trzeci indagowany wskazał na rozczarowujący program studiów wybranego przez siebie kierunku (31,9%), a nieco więcej, niż co czwarty zrezygnował, gdyż wybrany kierunek nie zapewniłby mu dobrze płatnej pracy (26,3%). Niejako zaskoczeniem jest, że do tych pragmatycznych stwierdzeń dołącza – jako trzecie najczęściej wybierane w stopniu decydującym – to podnoszące mały stopień zainteresowania sylwetką prowadzących (23,5%). Praktycznie tyle samo badanych wskazało na to, że kierunek nie zapewniłby interesującej pracy (23,2%). Inne stwierdzenia nie były wybierane jako decydujące tak często. Widać więc, że młodzi ludzie rezygnują ze studiów z uwagi na pewne rozminięcie się wyobrażeń o kierunku z faktycznymi realiami dydaktycznymi i także perspektywami po jego ukończeniu. Na to nakłada się również postawa prowadzących, tak ważna w początkowym etapie studiowania – w pierwszych tygodniach na uczelni. Jeśli wtedy dojdzie do kumulacji tych negatywnych czynników, to w efekcie decyzja o porzuceniu studiów wydaje się bardzo prawdopodobna, gdyż młody człowiek doznaje zawodu i rozczarowania całym systemem akademickim.

Wykres 8. Trafność stwierdzeń, które miały decydujące znaczenie w decyzji o rezygnacji ze studiów wg płci (w %)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW (N=351)

Respondenci podzieleni według klucza płci nie różnili się zbyt wiele w swoich opiniach od wskazań ogólnych – z wyjątkiem perspektyw rozwoju naukowego, który wybrało – jako decydujące znaczenie – aż 20,9% mężczyzn, czyli nieco więcej, niż co piąty z nich. Natomiast nieco więcej kobiet niż mężczyzn (12,8% do 8,7%) stwierdziło, że wybrany kierunek okazał się zbyt trudny i wymagający. Z innych obserwacji rozkładów zmiennych wynika, że aż dla 58,3% respondentów deklarujących bardzo dobrą sytuację finansową decydującą o *drop-outie* okolicznością była konstatacja, że „wybrany kierunek nie zapewniłby mi dobrze płatnej pracy”. Z kolei dla 26,8% ankietowanych pochodzących z obszarów wiejskich decydujące znaczenie miało przeświadczenie, że „wybrany kierunek okazał się nudny i mało ambitny”.

Przedstawione dane pokazują, że jakość oferowanej kandydatom dydaktyki jest bardzo istotna, szczególnie w kontekście programu studiów, perspektyw zawodowych, jak i samego podejścia prowadzących. Po analizie zmiennych o charakterze ilościowym warto przyjrzeć się również komentarzom jakościowym respondentów, zamieszczonych w narzędziu badawczym w postaci esejów. Było to zarazem ostatnie pytanie zamieszczone w narzędziu badawczym. Wybrane wypowiedzi zaprezentowano poniżej:

„Kluczową przyczyną nieukończenia kierunku były lęki wywołane znacznym niedostatkami umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w dorosłości, ze szczególnym uwzględnieniem lęku przed wszelkimi sprawami związanymi z prawem i administracją. Przerosło mnie połączenie poczucia niskich umiejętności praktycznych oraz wizja praktyk, w tym towarzysząca jej biurokracja i konieczność znajomości prawa, które istotnie przekraczało moją wiedzę”.

„Akademik to totalna porażka. Nie dość, że daleko to jeszcze jest problem z pokojami. Na korytarzu śmierdziało moczem, w umywalni tynk odlatywał z sufitu i grzyb rozmnażał się na płytkach. Nie wspomnę już o tym, że był jeden prysznic na ok. 30 osób. Wykładowcy na uczelni bardzo demotywujący, na każdych zajęciach pytanie «czy na pewno chcemy iść w tym kierunku, bo jest coś takiego jak wypalenie zawodowe». Nie potrafili przekazać wiedzy w żaden sposób a wymagania mieli wygórowane, na najważniejszych zajęciach typu ćwiczenia dostaliśmy zadania typu «macie i sobie róbcie» a wykładowca oglądał tik-toki na telefonie z głosem. Żeby powiedzieć coś pozytywnego o tej uczelni naprawdę trzeba się napocić. Pozdrawiam panią ze sklepiku na zewnątrz ona zawsze miła była. Podsumowując nie polecam nie pozdrawiam”.

„Bardzo duże ograniczenie co do wyboru osoby prowadzącej pracę lic/mgr”.

„Chciałabym dodać, że w moim przypadku nastąpiła decyzja o braku kontynuacji studiów na kolejnym etapie, a nie o przerwaniu studiów. Niemniej jednak, decyzja o braku kontynuacji była przeciwna do tego, co pierwotnie planowałam. Główną przyczyną braku kontynuacji studiów były bardzo mgliste możliwości zawodowe. Podejmując studia marzyłam o karierze naukowca. W ciągu trzech lat studiów nie udało mi się jednak zbudować fundamentów pod przyszłą karierę, nawiązać znajomości i mieć możliwość przyglądania się środowisku naukowemu z bliska. Odbываяc praktyki studenckie uświadomiłam sobie, że moje wykształcenie dawało mi obecnie możliwość wykonywania prac nisko wykwalifikowanych. Co mnie natomiast przeraziło, to to że w miejscu gdzie odbywałam praktyki pracowali również magiŝtry, wykonujący bardzo podobne czynności. Na studiach brakowało mi również możliwości wybrania ścieżki (specjalizacji), aby móc bardziej skupić się na moich celach. Brakowało też takich zajęć fakultatywnych. Jednocześnie zajęcia obowiązkowe były na tyle wymagające, że podchodząc do studiów ambitnie, nie miałam dla siebie czasu wolnego, który mogłabym przeznaczyć na inne aspekty życia. Studia wydały mi się etapem, w którym

zdobywałam wiedzę opartą na moich zainteresowaniach, jednak uzależnioną od wąskiego programu studiów oraz profesorów. Wiedza ta, często zdobywana w trudach, okazała się nieprzydatna na rynku pracy. Część zdobytych umiejętności pozwoliły mi na stworzenie podwalin pod dziedzinę pokrewną, którą obecnie studiuję na prywatnej uczelni, a która jednocześnie daje mi możliwości zarabiania”.

„Brak kontaktu ze strony uczelni, brak odpowiedzi na zapytania mailowe. Sprzeczne informacje, że student nie wie, co ma robić”.

„Ciężko było pogodzić pracę ze studiami, które nie oferują zbyt dużo poza pojedynczymi ciekawymi i przydatnymi przedmiotami”.

„Decydujące znaczenie porzucenia studiów był wykładowca, który na psychologii traktuje studentów jak śmieci. Nigdy nie spotkałam się z takim traktowaniem”.

„Dodatkowo depresja która sprawiła że przyjscie na uczelnie stalo się zbyt dużym wyzwaniem. Strach przed innymi studentami i ocenianiem przez nich. Poczucie pozostawienia samemu sobie z dużym problemem”.

„Dużym czynnikiem była ilość zajęć i wykładów (szczególnie wykładów) prowadzonych zdalnie zamiast na żywo. Wywoływało to problemy z motywacją, izolację społeczną oraz utrudniało samą naukę”.

„Ja chciałem tylko zniżki studenckie, dlatego podbiłem legitymkę i opuściłem studia «chrześcijaństwo i turystyka religijna». Kierunek był nudny, kokosów po nim nie zarobisz, ale łatwo było się dostać bo mało interesujący więc mniejsza konkurencja”.

„Moim zdaniem UKSW powinno podnosić renomę poprzez zatrudnienie pracowników, którzy ukończyli lepsze uniwersytety, co by podniosło poziom. Ja sama przeniosłam się na Uniwersytet Warszawski – ekonomia i odczułam ekstremalną różnicę w poziomie nauczania na niekorzyść UKSW. Ze swojej strony uważam, że konieczna jest wymiana kadry. Studiuję w tym momencie lekarski na UKSW i uważam, że poziom nauczania jest dobry, a dzieje się to ze względu na zatrudnienie kadry z WUMu i UW”.

„Moje porzucenie danych studiów było umotywowane tym, że doszłam do wniosku, że nie chcę wiązać przyszłości z danym kierunkiem i póki jest wcześniej rzucić to i iść na kierunek, gdzie mi da furtkę do pracy w branży, w której chcę”.

„Na uczelni nie było życia studenckiego, brakowało ciekawych wydarzeń i miejsc do spędzania wspólnie czasu. Wykładowcy mieli mało ludzkie podejście. Kierunek psychologia skupiał się głównie na teorii. Nie w porządku też był wybór specjalizacji na podstawie ocen (tak przynajmniej zapowiadano). Brak pomocy w szukaniu praktyk. Panie w dziekanacie były

bardzo nieuprzejme. Nawet jak człowiek potrzebował wyłącznie podbicia legitymacji to już był wielki problem. Na samym początku studiów, za mało skupiono się na integracji i wprowadzeniu w tryb studiów. Nad wieloma rzeczami trzeba jeszcze na uczelni popracować”.

„Nie przerwałabym studiów, gdybym nie zaliczyła semestru z powodu zagubionego ECTS, który po opłacie 4 tys. zł wystarczyło przepisać w USOS. Myślę że warto poprawić komunikację w zmianach wprowadzanych w trakcie roku. UKSW to bardzo dobra uczelnia i pracują tam profesjonaliści, ale są niestety trudności za które później student musi płacić”.

„Niektórzy prowadzący zajęcia wprowadzali niekomfortową atmosferę na zajęciach, która powodowała stres i niechęć w uczestniczeniu w zajęciach. Nie pozwalano używać laptopów na niektórych zajęciach, tylko trzeba było mieć wydrukowane materiały co było uciążliwe i kosztowane, jeśli ktoś nie posiadał swojej drukarki. Ponadto, niektórzy z prowadzących na zajęciach wypowiadali się w sposób seksistowski i obrażający osoby nieheteroseksualne”.

„Niewygodny i długi dojazd na uczelnię, zajęcia rozłożone na wiele godzin w ciągu dnia praktycznie codziennie, w związku z tym przy mojej pracy (zajęcia z gry na pianinie i teorii muzyki w różnych placówkach na terenie Warszawy) musiałem wybrać albo studia albo pracę. Wybór był oczywisty - praca, ponieważ tylko ona zapewnia mi środki na utrzymanie się żeby mieć gdzie mieszkać, co jeść i w co się ubrać plus czasem jakieś znikome przyjemności dla ducha i ciała. Gdyby była możliwość bezpłatnych studiów w weekendy stacjonarnie lub online, to prawdopodobnie nie zrezygnowałbym ze studiów i ukończył przynajmniej I stopień”.

„Problem systemowy – status studenta dający wiele korzyści przy niskim koszcie rekrutacji na studia. Wiele studentów zapisuje się na uczelnie jedynie po to, żeby posiadać status studenta. Ze względu na niskie progi w rekrutacji, UKSW jest jedną z uczelni, które na pewno ten problem mocno dotyczy. Z drugiej strony znam osoby, które mimo już zakończonych studiów magisterskich kontynuowały swoją naukę (w tym na UKSW), więc nie można w tej kwestii generalizować i wszystkich "starszych" studentów kwalifikować jako tych, którzy chcą jedynie uzyskać status studenta. Ponad to, chciałem uczestniczyć w niektórych zajęciach, jednak kwestia dojazdów (a uczelnia jest daleko od centrum Warszawy) uniemożliwiła pogodzenie studiów z pracą”.

„Zapisałam się na kolejny kierunek studiów – psychologię w trybie niestacjonarnym, po tym jak skończyłam inny kierunek studiów na tym uniwersytecie w trybie stacjonarnym na etapie licencjatu. Skończyłam studia magisterskie na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu, a także studia podyplomowe na Uniwersytecie Warszawskim. Moja decyzja, aby wybrać ponownie UKSW w celu studiowania psychologii była podyktowana przede wszystkim tym, że ta uczelnia kieruje się wartościami chrześcijańskimi. Nie rozważałam rozpoczęcia tych studiów na UW (choć lokalizacja jest dużo lepsza, do UW dojeżdżam 20 minut, na UKSW godzinę lub ponad) z uwagi na wysokie prawdopodobieństwo «wtłaczania» w program np.

ideologii gender. Program na UKSW, kiedy już na studia się zapisałam i zapłaciłam mnie zawiódł. Po to zapisuję się na studia niestacjonarne, aby poświęcić na zajęcia wolną sobotę i niedzielę. Zajęcia w piątek o 17:30 wymagały ode mnie zwalniania się z pracy i szybki, stresujący dojazd. Największe zaskoczenie wzbudziła we mnie także niekompetencja pani, która pracuje w dziekanacie. Miałam duże problemy z grupami na poszczególne zajęcia, ponieważ nie zostałam poinformowana mailowo do jakich grup mnie zapisano, a precyzując zostałam poinformowana błędnie. Pomimo, że składając dokumentu na studia podawałam maila, z którego korzystam, wszystkie informacje zostały mi przesłane na maila, z którego korzystałam 7 lat wcześniej, na pierwszych studiach, po drugie, gdy już udało mi się uzyskać odpowiedź (co trochę trwało, bo pani pracująca w dziekanacie powiedziała, że nie ma zamiaru mi pomóc) okazało się, że grupy godzinowo kolidowały ze sobą, pani nie chciała mnie przepisać, by kolidować przestały. Załatwienie sprawy dołączenia do grup oraz innych spraw w dziekanacie było nieprzyjemnym doświadczeniem. Pamiętając wysokie standardy obsługi studenta, jakie były w dziekanacie WPiA UKSW oraz w dziekanacie na UAM jestem zaskoczona butą i arogancją pani z dziekanatu Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej. Program studiów był moim zdaniem przeładowany, Psychologia to trudny kierunek, więc naładowanie programu dużą ilością przedmiotów, które są wymagające, a podręczniki do ich nauki obszerne nie pozwalają na studiach niestacjonarnych (w domyśle łączonych z pracą) na przyswojenie wszystkiego dokładnie. Podsumowując przeprawy z panią pracującą w dziekanacie, zajęcia w piątki, przeładowany program zmusiły mnie do rezygnacji ze studiów na tej uczelni”.

„Zjawisko porzucenia studiów związane jest z bezsensownym polskim prawem, które pozwala na uniknięcie konieczności opłacania składek ZUS do 26 roku życia, o ile jest się studentem. W skrajnych przypadkach jest to oszczędność kilku tysięcy złotych miesięcznie przy połączeniu składek pracodawcy i pracownika”.

Co istotne, w załączonych powyżej komentarzach należy odnotować problemy po stronie komunikacji z dziekanatami, dojazd, różnorakie podejście do zajęć zdalnych (jedni je preferują, inni odrzucają), niski standard domu studenckiego oraz problemy z niektórymi wykładowcami. Warto też odnotować, że niektórzy udzielali odpowiedzi wprost wskazujących na lenistwo, problemy ze zdrowiem (w przeważającej mierze psychicznym) oraz inne okoliczności życiowe, które zmusiły do odejścia ze studiów. Zdarzały się także wskazania wprost podające walor zdobycia zniżek przy intencjonalnym niepodjęciu studiowania w ogóle.

Byli studenci przejawiają w komentarzach niekiedy bardzo emocjonalny stosunek do studiów na UKSW, wskazując często niedogodności po stronie uczelni, które związane są głównie z nienależytą ich zdaniem obsługą administracyjną. Co ważne, większość motywów podejmowanych w wypowiedziach otwartych pokrywa się z wcześniejszymi ustaleniami –

zarówno tymi pochodzącymi z danych zastanych, jak również wywodzącymi się z procedury badawczej przeprowadzonej przez Zespół ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW.

Kolejnym etapem, analiz było zebranie danych jakościowych, które pozwoliłyby na większą eksplorację omawianej problematyki. Analizie poddane zostały wnioski płynące z treści podań oraz próśb składanych drogą oficjalną przez studentów rezygnujących ze studiów do władz jednostki, Instytutu czy też Wydziału. Dane pochodzące z uczelnianych jednostek – przede wszystkim kilku Wydziałów UKSW (np. Wydział Społeczno-Ekonomiczny, Wydział Nauk o Rodzinie, Wydział Biologii i Nauk o Środowisku, Wydział Teologiczny) – wskazują na powtarzające się elementy. Można do nich zaliczyć zasadnicze motywy *drop-outu*, które najczęściej podawały wydziałowe jednostki administracyjne.

- => podjęcie studiów na innej (w domyśle „lepiej dla kandydata”) uczelni;
- => brak przyznania miejsca w domu studenckim (tzw. „akademiku”) – to istotna nowość w ostatnich kilku latach, będąca efektem inflacji, która wpływa na drastyczne podniesienie kosztów studiowania w Warszawie, w tym przede wszystkim wynajęcia lokum studenckiego;
- => przyczyny osobiste (trudne do skategoryzowania, gdyż indywidualne w swoim wymiarze);
- => zgłaszanie się na studia wyłącznie z powodu ubezpieczenia i legitymacji studenckiej, bez zamiaru studiowania cokolwiek;
- => łączenie studiów z pracą – jeśli na polu zawodowym rysuje się możliwość awansu czy zawodowego rozwoju, wtedy student rezygnuje z uczęszczania na zajęcia, dodatkowo można tu wskazać brak możliwości pogodzenia planu zajęć na uczelni i obowiązków zawodowych;
- => kierunek studiów nie odpowiada na zainteresowaniom, gdyż stosunkowo często kandydat nie czyta dokładnie programu studiów, lecz sugeruje się wyłącznie nazwą kierunku i możliwością pracy po ukończeniu studiów;
- => wielokrotnie więcej osób nie podejmuje w ogóle studiów niż je porzuca w trakcie;
- => trudności z adaptacją do wymogów nauki akademickiej na poszczególnych kierunkach, szczególnie tych z zaawansowanymi naukami ścisłymi (duży przeskok w skali nabywanej wiedzy, w porównaniu do etapu szkoły średniej) – kwestie „przestawienia” się z nauki licealnej do studiowania, np. wiedza zdobywana nie tylko z podręczników, ale też z literatury trudniejszej, tzw. zawodowej, eksperckiej;
- => niespełnione ogólne oczekiwania co do danego kierunku studiów (kwestia możliwości oraz aspiracji);

=> nabycie złej opinii o kierunku, o jednostce uczelnianej na skutek manipulacji i oszczerczych wypowiedzi ze strony pojedynczych wykładowców i innych studentów.

Lektura powyższych motywów wskazuje, że *drop-outu* jako rezultatu nie można z góry zaszerzować do wyniku oddziaływania pojedynczej przyczyny. Jest to poniekąd pewien splót okoliczności skutkujących odejściem ze studiów (porzuceniem uczelni czy też w ogóle rezygnacją ze studiowania jako takiego). Pewnym *novum*, które dawniej praktycznie w ogóle nie było brane pod uwagę, jest obciążenie finansowe, które – jak okazuje się skutecznie – wypiera sam prestiż studiowania w stolicy Polski, właśnie na UKSW. Warszawa staje się po prostu „za droga” na studiowanie – przede wszystkim w kontekście wynajęcia lokum na rynku nieruchomości oraz daleko niewystarczającej liczbie miejsc w domach studenckich.

Jeszcze inne dane przynosi statystyka skreśleń studentów (DKS). Powody tych skreśleń powtarzają się. Wymienia się wśród nich najczęściej: (a) skreślenie z powodu niepodjęcia studiów – nie złożenie ślubowania; (b) skreślenie z powodu rezygnacji ze studiów; (c) zmiana kierunku studiów; (d) skreślenie z powodu braku udziału w obowiązkowych zajęciach; (e) skreślenie z listy z powodu braku postępów w nauce – nieprzystąpienie do egzaminów; (f) skreślenie z powodu nie wniesienia opłat związanych odbywaniem studiów; (g) skreślenie z powodu braku udziału w obowiązkowych zajęciach; (h) skreślenie z powodu niezłożenia pracy dyplomowej do 30 września. Jak widać, są to czynności wprost sugerujące niezainteresowanie dotychczasową formą studiowania.

DYSKUSJA WYNIKÓW

Zebrany materiał pozwala na analizę i interpretację zjawiska drop out przez pryzmat jego skali, procesu decyzyjnego zarówno w kontekście decyzji o wyborze danego kierunku studiów jak i rezygnacji. Mamy tu łączenie dwóch ujęć analitycznych: drop out jako decyzji i drop out jako procesu oraz czynników, które wskazują na pewną hierarchię kryteriów, które ów proces decyzyjny warunkują. Oddzielną pulę stanowią Ci studenci, którzy nie dokonali świadomego wyboru o rezygnacji ze studiów, lecz z różnych niezależnych od nich względów wypadli z uczelni

W procesie podejmowania decyzji o wyborze uczelni, $\frac{3}{4}$ badanych wskazuje UKSW jako uczelnię pierwszego wyboru, a najważniejsze kryteria przy wyborze uczelni to bogaty wybór specjalizacji i kierunków, opinia rodziny i znajomych oraz lokalizacja. Z punktu widzenia

przeciwdziałania drop out kluczowe jest zatem wzmacnianie tych elementów, a zarazem potencjalnie mocnych stron uczelni. Jeśli studenci faktycznie od samego początku procesu decyzyjnego dotyczącego wyboru uczelni wybierają UKSW, przy czym w tej decyzji opierają się na opinii rodziny i znajomych należy pracować nad kwestią promocji i wizerunku marki. Jeżeli kluczowy w opinii badanych jest bogaty wybór kierunków i specjalizacji należy uatrakcyjnić ofertę edukacyjną oraz zadbać o dobrą informację i promocję kierunków, tak aby potencjalni kandydaci świadomie podejmowali decyzję o wyborze kierunku. Powinni dysponować pełnią wiedzy na co się decydują. Potrzebę kontaktu i rozszerzenia procesu informacji widać w odpowiedzi na pytanie o kryteria wyboru kandydata. Maturzyści i licealiści często nie posiadają informacji i nie interesują się kwestiami związanymi z kryteriami przyjęcia na studia i zakresem materiału jaki dany kierunek oczekuje od swoich kandydatów. Co często dyskwalifikuje ich już na etapie wyboru kierunku, a jeśli zostaną przyjęci w trakcie studiowania. Kwestie te potwierdzają badania jakościowe, jak wynika z wywiadów licealiści nie wiedzą co dokładnie i w jakim zakresie powinni przygotowywać pod kątem danego kierunku. Warto zatem wzmocnić i rozwijać działania w zakresie promocji i informacji. Jeżeli kluczowa jest tutaj także kwestia lokalizacji, warto nawiązać współpracę bezpośrednią z warszawskimi liceami.

Drop out w przypadku prawie 70% badanych okazał się ich świadomym wyborem, co pozwala na rozbudowanie wachlarza procedur, które to zjawisko mogłyby niwelować. Zwłaszcza gdy wiemy co było powodem drop outu. W przypadku splotu niezależnych od studenta okoliczności i zdarzeń, które zaważyły na decyzji o rezygnacji, poprawa sytuacji jest znacznie trudniejsza, zwłaszcza że studenci wskazywali tu głównie bariery ekonomiczne.

Decyzja o rezygnacji ze studiów na ogół nie jest podejmowana ze względu na jeden czynnik czy wydarzenie, a składa się na nią wiele zróżnicowanych przyczyn. Powody drop outu także można analizować dwumiarowo. Po pierwsze uwzględniając charakter czynników tj. czy wynikają one z cech instytucjonalnych uczelni, indywidualnych studenta czy społecznych w kontekście obiektywnej oceny sytuacji studenta. Drugi wymiar analizy stanowi kwestia charakteru studiów, co poniekąd wpisuje się częściowo w instytucjonalny wymiar powodów drop out – wynika to bowiem z charakteru danego kierunku.

W prowadzonych analizach wyraźnie zarysowuje się podział ze względu na kierunki studiów, tj. inne powody drop out widzimy na kierunkach humanistycznych i społecznych, inne na kierunkach ścisłych, inne na medycznych i prawniczych. W zależności od kierunku

studiów, a co za tym idzie powodów rezygnacji należy podjąć różne praktyki mające na celu minimalizowanie zjawiska drop outu.

Na kierunkach humanistycznych, społecznych i pedagogicznych, gdzie stosunkowo łatwo się dostać a kryteria przyjęć nie są wymagające dominuje jako powód rezygnacji w rejestrach administracyjnych USOS nieprzystąpienie do egzaminu czy niezłożenie ślubowania oraz rezygnacja. Na kierunkach ścisłych, medycznych i prawniczych dominuje rezygnacja, czyli oficjalne odebranie dokumentów w celu podjęcia studiów na innym kierunku lub uczelni. Charakter rezygnacji narzuca konieczność zastosowania celowanych w problem rozwiązań. W sytuacji, gdy skala drop outu jest największa na wydziałach społecznym, humanistycznym i prawniczym (z wyłączeniem kierunku prawo), warto skoncentrować się na sposobach rozwiązania problemu jakim jest nieprzystąpienie do egzaminu.

Patrząc przez pryzmat instytucjonalny, jak wynika z danych administracyjnych USOS najczęstszym powodem wypadnięcia ze studiów jest nieprzystąpienie do egzaminu, rezygnacja, brak zaliczenia w terminie oraz niezłożenie ślubowania;

Studentów, którzy nie przystępują do egzaminu, można podzielić na dwa typy: 1) osoby, które składają dokumenty na łatwo dostępne kierunki dla samego statusu i nie są oni zainteresowani podjęciem kształcenia na studiach wyższych, oraz 2) osoby, które nie są zdecydowani co do wyboru kierunku studiów, często nie mają pomysłu na siebie, chcą przeczekać rok i pomyśleć co dalej, ale ze statusem studenta łatwiej im funkcjonować, dlatego składają dokumenty na łatwo dostępne kierunki. W celu minimalizowania zjawiska drop outu dla obu wskazanych kategorii studentów warto postawić na promocje i informacje. Należy zareklamować kierunki, odpowiedzieć i zasugerować co i dlaczego warto studiować. Sprawdzą się tu zarówno e-marketing w mediach społecznościowych, jak i bezpośrednie wizyty studyjne w szkołach średnich czy też organizacja warsztatów edukacyjnych bezpośrednio na uczelni. Tak aby potencjalni kandydaci mieli jasną sytuację czego dany kierunek dotyczy i co reprezentuje. W sytuacji pojawiania się osób „niezdecydowanych” na uczelni warto do nich dotrzeć i zachęcić do zostania poprzez bezpośrednie wsparcie studentów ze starszych roczników, integracje czy sport.

W przypadku powodu jakim jest rezygnacja warto wprowadzić działania zaradcze na różnych polach. Należy pamiętać, że mamy tu do czynienia z osobami, które chcą studiować. Zależy im zatem na jakości procesu kształcenia, na prestiżu kierunku i uczelni, dostępności i jakości kadry oraz perspektyw jakie daje dany kierunek. Brak zaliczenia w terminie i brak

udziału w obowiązkowych zajęciach często pojawia się na kierunkach matematycznych lub ścisłych, gdzie mogą pojawić się trudności edukacyjne

Biorąc pod uwagę predyspozycje indywidualne studenta, jak i czynniki zewnętrzne dane ogniskują się wokół dwóch najważniejszych kwestii – perspektyw zawodowych po danym kierunku oraz kosztami studiowania skupionymi współcześnie głównie po stronie zapewnienia lokum studenckiego. Zarówno pierwszy, jak i drugi element pokazują, że współczesny student realistycznie planuje nie tylko przyszłość, ale też teraźniejszość – stąd tak duże akcentowanie potrzeby zapewnienia miejsc w domach studenckich, które jest przedmiotem debaty nie tylko na UKSW, ale też innych uczelniach – można tu wspomnieć głośne wydarzenia medialne ze studenckimi protestami na UW i UAM.

Nie bez znaczenia są również problemy osobiste, które właśnie w tym momencie mogą się eskalować. Młody człowiek – maturzysta – staje przed wieloma wyzwaniem (aspiracyjnymi, bytowymi, ekonomicznymi), a jego rola społeczna szczelnie wypełnia się oczekiwaniami i kulturowym „parciem” na sukces. Przeskok od szkoły średniej do uczelni akademickiej, który wymaga zdecydowanie większej samodzielności – i co pokazały badania – wiąże się z momentem stresowym, oddziałuje, tym bardziej że młodzi są separowani ze swoich miejsc pochodzenia, a rodzicielska opieka rozluźnia się.

Można pokusić się o stwierdzenie, że analizowany w tym zestawieniu problem *drop-outu* bierze się z generalnej tendencji o masowości studiów i traktowaniu ich w kategoriach czysto pragmatycznych. Studia na konkretnych kierunkach zaczynają przypominać raczej specjalistyczne kursy, na które jest zapotrzebowanie w zależności od koniunktury rynkowej i zmienności zapotrzebowania na konkretny rodzaj pracowników. A to właśnie jest współcześnie główny czynnik życia społeczeństw – uogólniona niestalość w praktycznie każdej dziedzinie życia. Dobrze ilustruje to przypadek kierunku Praca socjalna. Wydaje się, że jest to kierunek przyszłościowy, zgodnie z trendami demograficznymi specjaliści zajmujący się osobami niesamodzielnymi powinni być poszukiwani na rynku. Nie ma to jednak odzwierciedlenia w praktyce, a studenci w bardzo dużej skali rezygnują z tego kierunku. Z pewnością za taki stan rzeczy odpowiadają bardziej czynniki strukturalne, a nie sama jakość kształcenia czy też specyfika dydaktyki. Młodzi ludzie kierują się właśnie do bólu determinującym pragmatyzmem i jeśli perspektywy ekonomiczne po kierunku są słabe, to nie jest w stanie tego trendu powstrzymać, mimo usilnych starań społeczności akademickiej.

Czy tego chcemy – czy nie – uczelnia musi wdrażać kierunki pro-rynkowe i stawiać się szkołą zawodową. Konieczny wydaje się audyt prowadzonych na UKSW kierunków studiów i nowe plany dydaktyczne, uwzględniające w programie miejsce na kierowane praktyki, gdzie uczelnia wysyła studentów do pracodawców, z którymi ma podpisane umowy. Studenci muszą nabyć przekonanie, że uczelnia kształci w sposób pro-rynkowy i nie funkcjonuje w oderwaniu od rynku, ale jest świadoma współczesnych uwarunkowań rynku pracy.

Można tutaj rozważyć szczególny nacisk na rozwój kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej, z uwzględnieniem pracy z grupami o specjalnych potrzebach – stworzenie na kierunkach zespołów ds. praktyk, które będą odpowiedzialne za nawiązywanie kontaktów z pracodawcami i wdrażanie studentów na praktyki w takich miejscach. Również stworzenie systemowych rozwiązań monitorujących przyczyny *drop-outu* i przeciwdziałających temu zjawisku jest działaniem pożądanym. Wydaje się, że coroczne badania nad *drop-outem* będą stałą czynnością badawczą realizowaną przez Zespół ds. badań jakości kształcenia.

REKOMENDACJE

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie jako instytucja dokonał głębokiego rekonesansu występujących braków i potrzeb współwystępujących ze zjawiskiem *drop out*. Uzupełnieniem tego stanu była analiza danych ilościowych, jak i danych jakościowych zebranych zarówno wśród osób, które wypadły z procesu edukacyjnego na UKSW, jak dostępnych materiałów zastanych. Przeprowadzone analizy, posłużyły określeniu dojrzałości UKSW jako instytucji edukacyjnej, wyłonieniu potrzeb studentów i pracowników oraz wypracowaniu strategii minimalizowania zjawiska *drop out*. Moduły problemowe wyłonione w drodze analiz i diagnoz, znalazły swoje odbicie w propozycjach działań projektowych, a co za tym idzie także w rekomendacjach.

Rekomendacja dotycząca wyboru uczelni

UKSW co do zasady zostało uznane za uczelnię wartą uwagi na Warszawskiej mapie szkół wyższych, nie mniej warto wdrożyć działania ponoszące renomę UKSW poprzez budowanie i rozwijanie marki uczelni poprzez odpowiednią jej reklamę.

1. Rekomendacja

1a. wykorzystanie narzędzi cyfrowych i mediów społecznościowych do rozpowszechnienia oferty prezentowanej UKSW;

- 1b. zwiększenie interaktywności UKSW poprzez wykorzystanie narzędzi cyfrowych.
- 1c. działania zmierzające do zwiększenia prestiżu uczelni (z badań wynika, że nadal jesteśmy uczelnią drugiego wyboru) i/lub podniesienia pozycji uczelni w rankingach poprzez działania promocyjne; (np. Perspektywy)

Rekomendacja dotycząca wyboru kierunku, w zależności od stopnia studiów

Studenci podejmujący studia I stopnia na ogół nie mają sprecyzowanych oczekiwań względem studiów, liczą na atrakcyjne życie towarzyskie i realizację swoich marzeń. W rzeczywistości nowy etap życia okazuje się mocno zaskakujący, wymagający, zarówno samodzielności, odpowiedzialności, jak i odporności na stres.

2. Rekomendacja

- 2a. wsparcie udzielane studentom przez opiekuna roku, stworzenie grup rówieśniczych
- 2b. zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku (wprowadzenie do trudniejszych materiałów)
- 2c. warsztaty dla studentów z zakresu umiejętności miękkich, radzenia sobie ze stresem i kompetencji akademicko-zawodowych
- 2d. stworzenie przestrzeni integracyjnych dla studentów (lub doposażenie istniejących) ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby stworzenia przestrzeni integracyjnej do budowania relacji w grupie (np. do wspólnych aktywności sportowych)

Studenci II stopnia, nie są już zaskakiwani nową codziennością, tutaj rozczarowanie kierunkiem studiów wynika:

- ⇒ zarówno z braku wiedzy co do jego oferty, zwłaszcza w kontekście już posiadanych umiejętności i kompetencji;
- ⇒ trudnościami w nauce, zwłaszcza w przypadku wyboru studiów II stopnia o innej specyfice niż ukończony kierunek I stopnia (różnice programowe)
- ⇒ oczekiwań rynku pracy;

3. Rekomendacja

- 3a. zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku II stopnia (np. przeszkolenie ze specjalistycznego oprogramowania)

Rekomendacja dotycząca wyboru kierunku

Studenci niezależnie od stopnia studiów, na którym porzucili kształcenie, przyznają, że na etapie kandydowania na wybrany przez siebie kierunek nie mieli wystarczającej wiedzy na temat przedmiotów, które są w jego ramach realizowane

4. Rekomendacje

4a. filmiki promocyjne zawierające informacje o przebiegu studiów, sylwetce absolwenta, perspektywach zawodowych (praktycznie przedstawienie kierunku)

4b. organizacja *Warsztatów dla maturzystów* – jak już organizowane *Akademia Młodego Przyrodnika*, *Warsztaty Nauk Społecznych na WSE*.

Rekomendacja dotycząca redukcji czynników instytucjonalnych

W kontekście czynników instytucjonalnych kluczowe jest tutaj subiektywna percepcja studenta co do poziomu studiów oraz ich organizacji. Zbyt niski poziom, wtórność wiedzy sugeruje stratę czasu i skutkuje spadkiem motywacji do nauki. Zbyt wysoki, trudność materiału oraz wymagania wykładowców mogą skłaniać do podjęcia decyzji o rezygnacji.

5. Rekomendacje

5a. rozszerzenie oferty tutoringu

5b. szkolenia dla wykładowców (warsztat dydaktyczny, nowoczesne metody prowadzenia zajęć, praca ze studentem ze szczególnymi potrzebami, komunikacja)

Reedukacja czynników indywidualnych i społecznych wpływających na drop out

Przyczyny drop-outu mogą być także pozainstytucjonalne: jak sytuacje osobiste i rodzinne (choroba, ciąża, tęsknota za domem rodzinnym), studiowanie na dwóch kierunkach, trudności w pogodzeniu studiów z pracą, odmienne zainteresowania, trudności w odnalezieniu się w nowym środowisku akademickim, trudności finansowe, presja rodziców i otoczenia;

6. Rekomendacja

6a. poradnictwo psychologiczne m.in. warsztaty z radzenia sobie ze stresem oraz większa promocja udzielanego na uczelni wsparcia psychologicznego (dyżury psychologów)

Rekomendacje dotyczące studiów a rynek pracy

Częstym powodem drop outu z danego kierunku studiów jest brak przygotowania do przyszłej pracy i zdobycia niezbędnych kompetencji w życiu zawodowym, jak i nieopłacalność danego

kierunku pod kątem potencjalnej oferty pracy. Pojawiają się informacje zwrotne, że to czego uczą na studiach, nie zawsze idzie w parze z wymaganiami stawianymi przez pracodawców.

7. Rekomendacje

7a. co-teaching („upraktycznienie” studiów – zapraszanie praktyków zawodowych lub organizowanie wyjazdów studentów do firm/instytucji czy wyjazdy studyjne).

Rekomendacja dotycząca procesu decyzyjnego

Decyzja o rezygnacji ze studiów na ogół nie jest podejmowana ze względu na jeden czynnik czy wydarzenie, a składa się na nią wiele zróżnicowanych przyczyn, zarówno instytucjonalnych jak i indywidualnych. Złożoność procesu wymaga stałego monitoringu i oceny ryzyka, jak i oceny skuteczności zaproponowanych strategii.

8. Rekomendacja

8a. stworzenie lub rozwijanie istniejącego na uczelni systemu monitorowania zjawiska drop-out (utworzenie Zespołu eksperckiego, sporządzanie cyklicznych raportów, ankieta przy składaniu rezygnacji).

BIBLIOGRAFIA

Cabrera i in. 1993 College persistence: *Structural equations modelling test of an integrated model of student retention*, Journal of Higher Education 64, no. 2: 123–39;
Hammersley M., Atkinson P., (2000), *Metody badań terenowych*, Poznań
Zaręba S., Wiśniewski R., Zarzecki M., (2016), „*W kierunku kultury bez przemocy*”. *Diagnoza i przeciwdziałania przemocy w Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy*, WWS Warszawa
Raport „*Zjawisko drop outu na polskich uczelniach*” raport zlecony przez Ministerstwo Nauki i szkolnictwa Wyższego [www.opi.org.pl]

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba skreślonych studentów w latach 2019-2024

Tabela 2. Liczba skreślonych studentów w latach 2019-2024 według wydziałów

Tabela 3. Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu rezygnacji ze studiów (%)

Tabela 4. Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu, formy i stopnia studiów (%)

Tabela 5. Odsetek osób skreślonych ze studiów wg. powodu i kierunku studiów (%)

Tabela 6. Odsetek osób skreślonych wg. powodu i wydziału oraz kierunku studiów (%)

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Czy studia w UKSW są dla Pana/Pani studiami pierwszego wyboru?

Wykres 2. Czym kierowała się Pan(i) wybierając studia na UKSW (%)

Wykres 3. Czy UKSW był dla Ciebie uczelnią pierwszego wyboru?

Wykres 4. Jaki charakter miała Twoja rezygnacja ze studiów?

Wykres 5. Powody, które wpłynęły na rezygnację ze studiów i miały decydujące znaczenie na tę decyzję (w %)

Wykres 6. Powody, które wpłynęły na rezygnację ze studiów i miały decydujące znaczenie na tę decyzję wg płci (w %)

Wykres 7. Trafność stwierdzeń, które miały decydujące znaczenie w decyzji o rezygnacji ze studiów (w %)

Wykres 8. Trafność stwierdzeń, które miały decydujące znaczenie w decyzji o rezygnacji ze studiów wg płci (w %)

ANEKS

Scenariusz wywiadu IDI DROP OUT do projektu:
Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu

Metryczka	
Czas i miejsce IDI	
Płeć	
Wiek	
Miejsce zamieszkania	
Sytuacja zawodowa (w trakcie studiów)	
Sytuacja zawodowa obecnie	
Kierunek studiów (porzucony)	

IDI z osobami, które zrezygnowały ze studiów na UKSW przez ich ukończeniem	
Obszar badawczy	Pytanie scenariusza
Wprowadzenie, wyjaśnienie celów wywiadu	Dzień dobry, nazywam się ... i jestem pracownikiem UKSW. Spotykamy się w ramach badania realizowanego przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, którego celem jest poznanie powodów porzucenia studiów na UKSW przez ich ukończeniem Wyniki badania, w tym takich rozmów jak nasza dzisiejsza, pozwolą na usprawnienie rozwiązań, które będą mogły ograniczyć tego typu zjawisko, poprzez wprowadzenie określonych rozwiązań instytucjonalnych. Nasza rozmowa potrwa około 30 minut. Chciał(a)bym poprosić Pana/ią o pozwolenie na jej nagrywanie, dzięki czemu żadna informacja istotna z punktu widzenia badania nie zostanie przeoczona. Nagranie posłuży wyłącznie do celów naukowych i będzie analizowane zbiorczo, bez możliwości identyfikacji osób, które się wypowiadały. Wszystkie Pana/i wypowiedzi będą traktowane jako poufne. Czy ma Pan/i jakieś pytania do tego, co przed chwilą wyjaśniłem/am?

<i>Rozgrzewka, o rozmówcy, o studiowaniu</i>	1. Dlaczego Pan/i zdecydowała się na podjęcie studiów? (w ogóle) 2. Dlaczego na UKSW? Czy była to uczelnia pierwszego wyboru? 3. Dlaczego ten kierunek studiów? 4. Jakie były Pana/i oczekiwania związane ze studiami? • Dopytać o oczekiwania naukowe, organizacyjne kierunku studiów itd.
<i>Drop out rezygnacja, powody</i>	5. Dlaczego Pan(i) zrezygnowała ze studiów na UKSW? 6. W związku z rezygnacją ze studiów, proszę o wskazanie tych obszarów (edukacyjnych, organizacyjnych, logistycznych, osobistych), które nie spełniły Pana/Pani oczekiwań?
<i>Dalsze plany</i>	7. Czy podjęła Pan/i studia na innym kierunku/uczelni? • Czy je ukończył/a?
<i>Sugestie</i>	8. Czy ma Pan/i jakieś sugestie dotyczące studiów na UKSW, których wdrożenie spowodowałoby, że nie porzuciłaby Pani studiów?

Scenariusz ankiety CAWI DROP OUT do projektu: Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu

1. Czy UKSW był dla Ciebie uczelnią pierwszego wyboru?
 - a. Tak, dostałem/am się na kierunek, który chciałem/am
 - b. Tak, ale nie dostałem/am się na preferowany kierunek, więc wybrałem/am inny kierunek na UKSW
 - c. Nie, nie dostałem/am się na wybrany kierunek na innej uczelni (pierwotnie preferowanej), więc ostatecznie wybrałem/am ten kierunek na UKSW

2. Jaki charakter miała Twoja rezygnacja ze studiów?
 - a. To był mój świadomy wybór (sam/a zdecydowałem/am o opuszczeniu studiów)
 - b. To nie był mój świadomy wybór (przeważały okoliczności, które zmusiły mnie do rezygnacji)

3. Proszę ocenić na skali od 1 do 7 (gdzie 1 = *nie miało żadnego znaczenia*, a 7 = *miało decydujące znaczenie*), na ile poniższe powody wpłynęły na Twoją rezygnację ze studiów:

Powód	1 – nie miało żadnego znaczenia	2	3	4	5	6	7 – miało decydujące znaczenie
Problemy osobiste							
Problemy zdrowotne							
Ciąża lub wychowywanie dzieci							
Rozłąka z bliskimi							
Trudność w nawiązaniu relacji towarzyskich, poczucie wyobcowania							
Trudność w pogodzeniu tych studiów z (jednocześnie realizowanym) drugim kierunkiem							
Decyzja o zmianie i podjęciu studiów na innej uczelni							
Wysokość kosztów utrzymania w Warszawie							
Brak akademika w pobliżu kampusu							
Dostępność miejsc w obecnych akademiach							

Długi lub utrudniony dojazd na uczelnię							
Trudność pogodzenia studiowania z pracą							
Przytłoczenie koniecznością intensywnej nauki							
Organizacja studiów m.in. rozbity plan zajęć (nadmierna liczba okienek, codzienne zajęcia)							
Sposób zapisów na zajęcia w formule „kto pierwszy ten lepszy”							
Kontakt z administracją uczelni							

4. Proszę ocenić na skali od 1 do 7 (gdzie 1 = *nie miało żadnego znaczenia*, a 7 = *miało decydujące znaczenie*), jak trafnie poniższe stwierdzenia oddają powody rezygnacji z danego kierunku?

Powód	1 – nie miało żadnego znaczenia	2	3	4	5	6	7 – miało decydujące znaczenie
Wybrany kierunek nie zapewniłby mi interesującej pracy							
Wybrany kierunek nie zapewniłby mi dobrze płatnej pracy							
Wybrany kierunek nie zapewniał mi rozwoju naukowego							
Rozczarował mnie program studiów wybranego kierunku							
Wybrany kierunek okazał się zbyt trudny i wymagający							
Wybrany kierunek okazał się nudny i mało ambitny							
Prowadzący zajęcia byli mało interesujący							
Prowadzący zajęcia byli zbyt wymagający							

Metryczka:

1. Lista kierunków
2. Płeć
3. Pochodzenie
4. Miejsce zamieszkania podczas studiowania
5. Ocena sytuacji materialnej (pytanie nieobowiązkowe)

Scenariusz ankiety CAWI dla kandydatów na studia UKSW dla potrzeb IRK

Metryczka (dane z IRK):

1. Płeć: kobieta, mężczyzna
2. Rok urodzenia: do wpisania
3. Województwo pochodzenia: rozwijana lista
4. Rodzaj ukończonej szkoły: liceum, technikum, szkoła branżowa
5. Kierunek: do wpisania

1. Z jakiego źródła uzyskał/-a Pan/Pani informacje na temat UKSW?

(Pytanie wielokrotnego wyboru – max. 3 odpowiedzi)

- Dzień Otwarty UKSW
- strona internetowa Uczelni/Wydziału/Instytutu (www.uksw.edu.pl)
- serwisy społecznościowe Uczelni/Wydziału/Instytutu np. Facebook, Instagram, Tik Tok
- internetowe fora dyskusyjne i specjalistyczne zewnętrzne serwisy internetowe dla kandydatów np. Perspektywy
- targi edukacyjne, salony maturzystów (Proszę wpisać w komentarzu nazwę lub miejsce, w którym odbywało się wydarzenie).
- prezentacja Uczelni w szkole, spotkania z przedstawicielami Uczelni w klasach (Proszę wpisać w komentarzu miejsce, w którym odbywało się spotkanie)
- reklama radiowa, prasowa
- rodzice, znajomi
- studiowałem/studiowałam tu wcześniej
- inne (Proszę wpisać w komentarzu.)

2. Czym Pan/Pani kierował/-a się wybierając studia na UKSW?

(Pytanie wielokrotnego wyboru - max. 3 odpowiedzi)

- lokalizacją uczelni
- szerokim wyborem kierunków i specjalności
- profesjonalną kadrą
- doświadczeniem i tradycją Uczelni
- opinią rodziny/ znajomych
- poziomem kształcenia
- informacjami o UKSW w mediach
- kryteriami selekcji kandydatów
- niepowodzeniem w dostaniu się na inną uczelnię/kierunek
- traktuję UKSW jako tymczasowe rozwiązanie
- inne (Proszę wpisać w komentarzu.)

3. Czy UKSW jest dla Pana/Pani uczelnią pierwszego wyboru?

- Tak

- Nie

(Proszę wpisać w komentarzu, która Uczelnia jest dla Pana/Pani pierwszym wyborem?)

4. Czego oczekuje Pan/Pani od studiów na UKSW?

(Pytanie wielokrotnego wyboru- max. 3 odpowiedzi)

- programu studiów dostosowanego do potrzeb rynku pracy i interesujących praktyk zawodowych
- zdobycia wiedzy i umiejętności w zakresie wybranego kierunku studiów
- możliwości realizacji zainteresowań naukowo-badawczych
- kontaktu z profesjonalną kadrą naukowo-dydaktyczną
- poznania nowych ludzi o podobnych do moich zainteresowaniach
- możliwości zdobycia dodatkowych uprawnień zawodowych (kursy, specjalizacje)
- prestiżu
- odbywania studiów w środowisku osób, które cenią wartości chrześcijańskie

Scenariusz IDI Prodziekani ds. studenckich

Scenariusz analizy treści dokumentów (podań dt. rezygnacji) do projektu:
Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu

Metryczka	
Wydział	
Kierunek	
Liczba skreśleń	

Kryteria analizy:

1. Czy na kierunkach, którymi Państwo koordynujecie występuje zjawisko *drop outu*?
Jeżeli tak, proszę wskazać ogólnie jego następstwa dla funkcjonowania poszczególnych kierunków i Wydziału.
2. Czy na podstawie rozmów ze studentami, składanych przez nich podań lub innych źródeł, udało się Państwu zidentyfikować główne powody rezygnacji ze studiów?
3. Czy wśród powodów rezygnacji ze studiów pojawiają się czynniki osobiste, finansowe, organizacyjne, czy może dotyczące programu studiów lub innych aspektów życia akademickiego?
4. Na podstawie Państwa doświadczeń proszę o wskazanie działań, które mogłyby przyczynić się do zmniejszenia skali tego zjawiska.